

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN OKUL NÖBETİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

CANDAN AKSOY

Denizli - 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN OKUL NÖBETİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Candan AKSOY

Danışman

Doç.Dr. Aydan ORDU

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Candan AKSOY

TEŞEKKÜR

Akademik eğitime başladığım günden itibaren yakın ilgi ve desteklerini esirgemeyen Enstitü hocalarıma, proje çalışmamın her aşamasında bana destek olan sayın hocam Doç. Dr. Aydan ORDU' ya ve görüşme yaptığım meslektaşlarıma teşekkür ederim. Benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşim Melih AKSOY'a, varlığıyla hayatımı kolay kılan kıymetli annem Nermin KARACAOĞLU'na, onlara örnek olmak adına çıktığım bu yolda bana enerji veren biricik yavrularım Ada ve Efe AKSOY'a son olarak yanımda olamasa da bilginin ne kadar kıymetli olduğunu bana öğretmiş olan canım babam rahmetli Hüseyn KARACAOĞLU'na teşekkür ve minetlerimi belirtmek isterim.

Candan AKSOY

ÖZET

Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Nöbetine İlişkin Görüşleri

AKSOY, Candan

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi

Danışman: Doç. Dr. Aydan ORDU

Haziran 2022, 51 sayfa

Bu çalışma; ortaokul öğretmenlerinin okul nöbet görevinin kendilerini etkileyen sorunlarını incelemek, okul nöbeti uygulamasının olumlu-olumsuz yönlerini ortaya koymak, olumlu ve olumsuz özelliklerden yola çıkarak, uygulamanın eksik yönlerini belirlemek ve bu sistemin verimliliğini arttırmak için önerilerde bulunmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılının ikinci döneminde Denizli ili Buldan ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı üç farklı okuldan 20 öğretmen seçilmiş, öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler; okul nöbet görevini öğrencilerin güvenliğini sağlamada önemli bir yeri olan, öğretmenlere ciddi denetim ve sorumluluk görevi yükleyen, kurallara uygun hareket edildiğinde ve yeterli donanıma sahip olduğunda okul işleyişine katkı sunan, her türlü olayla karşılaşılacak riskli bir görev olarak tanımlamaktadırlar.

Okul nöbet görevinin gerekli bir uygulama olduğunu ifade eden öğretmenler, nöbet görevinin karşılaşılacak olumsuz olayları da azalttığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bu görevin öğrencilerin bir kısmında gözetlenme hissine ya da okuldan soğumaya sebep olabileceği de belirlenmiştir. Nöbet görevi öğretmenlerde ruhsal ve fiziksel yorgunluğa sebebiyet vermektedir. Ayrıca nöbet görevinin öğretmen ve okul yönetimi arasında çatışmaya sebebiyet verebileceği belirlenmiştir. Okul nöbet görevi tutan bazı öğretmenler kendilerini yeterli donanıma sahip hissetmemektedirler. Öğretmenlerin özellikle ilkyardım konusunda yeterli bilgisi bulunmamaktadır. Nöbet görevinin iyileştirilmesi için çeşitli önerilerde bulunan öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığı'nın, okul yönetimlerinin ve öğretmenlerin alabileceği çeşitli karar ve önlemlerle bu görevin daha iyi bir şekilde uygulanabileceğine ilişkin görüşler sunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Nöbet görevi, öğretmen

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI.....	iii
ETİK BEYANNAMESİ.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	4
1.1.2. Alt Problemler.....	4
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Kuramsal Çerçeve.....	6
2.1.1.Öğretmenlik Mesleği.....	6
2.1.2.Nöbetçi Öğretmenlik.....	7
2.2. İlgili Araştırmalar.....	8
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	11
3.1. Araştırma Modeli.....	11
3.2. Çalışma Grubu.....	11
3.3. Veri Toplanması.....	12
3.4. Verilerin Analizi.....	13
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:BULGULAR VE YORUM.....	15
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular.....	15
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	16
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	16
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	17
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	17

BEŞİNCİ BÖLÜM:TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	31
5.1. Tartışma ve Sonuç	31
5.2. Öneriler.....	35
KAYNAKÇA	37
EKLER	39
Ek 1. Görüşme Formu.....	39
Ek 2. Araştırma Uygulama İzin Belgesi.....	41
ÖZGEÇMİŞ	42

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1:	Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Bilgileri.....	12
Tablo 4.2:	Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Nöbet Görevi Kavramına İlişkin Ortaya Koydukları Metaforlar.....	15
Tablo 4.3:	Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Nöbet Görevi Kavramına İlişkin Ortaya Koydukları Metaforlar Toplandığı Temalar.....	16
Tablo 4.4:	Okul İşleyişine Katkı Temasına Ait Alt Temalar ve Kodlar	18
Tablo 4.5:	Denetim Alt Temasına Ait Kodlar.....	19
Tablo 4.6:	Güvenlik Alt Temasına Ait Kodlar.....	20
Tablo 4.7:	İşbölümü Alt Temasına Ait Kodlar.....	21
Tablo 4.8:	Olumsuz Yönler Temasına Ait Alt Temalar ve Kodlar.....	22
Tablo 4.9:	Öğrenci Açısından Alt Temasına Ait Kodlar.....	22
Tablo 4.10:	Öğretmen Açısından Alt Temasına Ait Kodlar.....	23
Tablo 4.11:	Okul Açısından Alt Temasına Ait Kodlar.....	24
Tablo 4.12:	Donanım Temasına Ait Alt Tema ve Kodlar.....	25
Tablo 4.13:	İlk yardım Alt Temasına Ait Kodlar Kodlar.....	25
Tablo 4.14:	Mesleki Tecrübe Alt Temasına Ait Kodlar.....	26
Tablo 4.15:	Olaylara Müdahale Alt Temasına Ait Kodlar.....	27
Tablo 4.16:	Nöbet Uygulamasına Yönelik Öneriler.....	28

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Ortaokul öğretmenlerinin nöbet görevleri hakkındaki görüşleri üzerine yapılan araştırmanın bu bölümünde problem durumuna, alt problemlere, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Öğretmen kazandırılması amaçlanan istendik davranışları öğrencilere aktaran kişidir. Öğretmenin öncelikli görevi istendik davranışları öğrencilere kazandırmak olsa da özellikle günümüz şartlarında salt bilgi aktarımı öğrenme için yeterli olmamaktadır. Bilgi aktarımı yanı sıra aktarılan ortam, aktaran kişi ve okul kültürü de eğitim-öğretimi etkilemektedir.

Ham madde olarak kabul edeceğimiz bilgiyi veren öğretmen, onun nasıl kullanılacağını, uygulamada neler yapılabileceğini de öğrenciye kazandıran kişidir. Öğrenme işinin oluşması için bilginin aktarım yöntemi kadar aktarılan ortam ve nasıl bir öğretmen tarafından aktarıldığı da önemlidir. Kendini huzurlu bir çevrede hisseden öğrenci okulu yuva, öğretmeni de ait olduğu yuvanın güvenilir bir ferdi olarak gördüğünde hem duygusal hem de akademik anlamda daha başarılı bir süreç sergileyebilir. Maslow' un motivasyon teorisine göre tam tersi bir duruma maruz kalan bir öğrencide ise öğrenmenin gerçekleşmesi oldukça güç, hatta olanaksızdır (Işık, 2004)

Okul öğrencinin tüm günün geçirerek sosyalleştiği bir kurumdur. Öğrenci ders içinde hem öğretmeni hem de arkadaşlarından birçok şey öğrenirken, ders dışı zamanlarda ise arkadaşları ile girdiği etkileşimlerle öğrenmeye devam eder. Adalet, sorumluluk, paylaşma vb. durumlar hep okulda pekiştirilir. İşte tüm bu davranışları öğrenirken öğrenciye rehber olacak kişi öğretmendir çünkü öğretmen okulda meydana gelecek olumlu ve olumsuz yaşantıların en önemli tanığıdır. Gerek okulda gerekse sınıfta güvenli bir öğrenme ortamı oluşturmada ilk görev öğretmene düşmektedir. Okulda öğretmenin öğrenci ile kurduğu sağlıklı ilişki olumlu iletişim yoluyla gerçekleşmektedir (Turhan ve Turan 2012) Nöbet zamanları, öğrencilerle ders dışı konuların konuşulabileceği ayrıca güvenlikleri konusunda endişelerinin tespit de edilebileceği zamanlardır. Öğretmenin yapmakla yükümlü olduğu birçok görev ve sorumluluk bulunmaktadır. Tüm bunlar Milli Eğitim Bakanlığının Ortaöğretim Yönetmeliğinde maddelerle belirtilmiştir. Bu maddeleri özetleyecek olursak, öğretmenin görev ve sorumlulukları; sınıf içi eğitsel aktiviteleri yapmak ve planlamak, öğrenci sınavlarını hazırlamak, not çizelgeleri, değerlendirme

ölçekleri hazırlayarak karne notu vermek, sınıf içi ödevleri denetlemek, zümreleriyle iletişim halinde olmak, yapılan toplantı ve seminerlere katılmak olarak sıralanabilir. Bunların yanı sıra öğretmen öğrencilerin duygusal, bedensel ve psikolojik durumları ile ilgili sınıf içi ve sınıf dışı hallerinin güvenliğini de sağlamalı, öğrencilere olumlu davranış kazandırırken hal ve tavırlarıyla da onlara örnek olmalıdır. Tüm bu görevlerin yanı sıra öğretmenin okul idaresine yardımcı olmak gibi bir görevi de vardır.

Okulda bir güven ortamı oluşturarak öğrencilerle olumlu ilişkiler kurabilmeye de fırsat sağlayan görev, nöbet görevidir. “Okul Nöbet Uygulaması” olarak tanımlayacağımız bu görev, okulda öğrencilerin geçirdikleri zaman dilimi içerisinde onların derslik ve derslik dışı alanlarda güvenliğini sağlamak olarak tanımlanabilir. Nöbet görevi öğrenci ve öğretmen ilişkilerine fayda sağlamanın yanında öğretmen görev ve sorumluluklarının çokluğu göz önünde bulundurulduğunda öğretmene ciddi bir iş yükü de oluşturmaktadır. Bu durum öğretmenin aldığı sorumluluklar konusunda kendini yeterli bulup bulmadığını sorgulamasına neden olmaktadır.

Okul içerisinde sadece dersliklerin olduğu bir yer olarak sınırlandırılmaz. Kantin, spor salonu, kütüphane, konferans salonu vb. birçok alan okul içerisinde değerlendirildiğinde okulun dersten ibaret olmadığını görmüş oluruz. Tüm bu alanlar ders dışı zamanlarda öğrencilere hizmet vermeye devam etmektedir. Öğrencilerin en hareketli oldukları zaman ders araları ve yemek molası verilen zamanlardır. Bu molalarda öğrenciler daha büyük tehlike altındadır. Nitekim öğrenci yaralanmalarının en çok olduğu zamanlar da bu mola ve aralardır (Memduhoğlu ve Taşdan, 2007; Eraslan ve Aycan, 2008). Öğrencilerin derslik dışı denetimsiz dolaşmaları okulun bahçesini, merdivenleri ve bina giriş-çıkış kapılarını kuralsız kullanmaları yaralanmalara neden olmaktadır (Memduhoğlu ve Taşdan, 2007). Okul kuralları olmasına rağmen bu kurallar çoğu zaman yetersiz kalmaktadır. Yine güvenliği sağlamada güvenlik görevlisi, okul kameraları vb. uygulamalar kullanılmış olsa da en büyük görev yine nöbetçi öğretmene düşmektedir. Okulun bir eğitim yuvası olduğu düşünülürse “yuva” tanımı yapılan bu sıcak ortamda öğrenci en çok öğretmenine güvenmektedir.

Okul nöbet görevi öğretmenden okulda karşılaştığı çeşitli sorunlara kısa zamanda ve en adil çözüm yolunu üretmesini bekler. Karşılaşılan sorunlar okul kültürünün etkileri ile çok boyutlu değerlendirilmesi gereken bir durumdur. Okul kültürü oturmamış okullarda sorunların adil bir şekilde çözümü güçleşebilir. Nöbetçi öğretmen bu sorunların çok yönlülüğü ile de baş etmek zorundadır. Ayrıca yaralanmalardaki ilk müdahaleyi de yine

nöbetçi öğretmen yapmaktadır. Bu durum da hem nicel hem de nitel olarak öğretmen yeterliliğinin sorgulanmasını gerektirmektedir.

Günümüzde artan ders saatleri ve okul kursları ile öğrencinin okulda geçirdiği zaman dilimi uzamakta ve bu durum ailelerin de okuldan beklentisini artırmaktadır. Balcı (1999) öğrenci, öğretmen ve velilerin "okullarını" nasıl algıladıklarını bulmayı hedeflediği araştırmasında, eğitim veren bu kurumların sıkı denetimli, baskıcı ve karmaşık bir hava içerisinde olduğu kanısına varmıştır. Yapılan bu araştırmanın sonucu ile benzerlik gösteren, Çuhadar ve Sarı'nın (2007) araştırmasında katımcıların okul ile ilgili ürettikleri benzetimlerin olumsuz olduğu görülmektedir. Eğitim kurumlarına ilişkin bu olumsuz benzetimler arasında "Güven vermeyen bir ortam", "Kurallardan ibaret bir ortam" ve "adil olunmayan bir ortam" yer almaktadır. İşte bu olumsuz tutumun düzeltilmesinde öğretmenin sınıf içi olduğu kadar sınıf dışında da görevleri vardır.

Okula karşı güven oluşturmada öğretmen en önemli rolü oynamaktadır. Öğretmenlerin öğrencilerle kuracakları sağlıklı ilişki öğrencinin okula karşı tutumunu olumlu yönde etkileyecektir (Atik, 2016) Sağlanan bu güven ortamı sınıf ve okul içerisinde yapılan aktivitelerin de sağlıklı yürütmesine, öğrenci gruplarının okul kültürüne olumlu katkı sunmasına yardımcı olacaktır.

Eğitim- öğretimin temel taşı olan öğretmen bir yandan sınıf işlerini yaparken bir taraftan da güven ortamı oluşturmakta, karşılaştığı çatışmaları adil bir şekilde sonuçlandırırken öğrencisine davranışları ile örnek olmaya çalışmaktadır. Bu yorucu ve bir o kadar da stresli bir tempoyu beraberinde getirmektedir. Öğrenciye tüm gün sağlamaya çalıştığı güven ortamının yarattığı stresten öğretmenin olumsuz etkilenmesi o günkü iş performansının düşmesine sebebiyet verebilmekte hatta ders işleyiş düzenini de bozabilmektedir. Öğretmen gün içerisinde karşılaştığı kaza vb. olumsuz durumlara karşı sergilediği davranışlarda zaman zaman eksik olduğunu hissetmekte bu da kendine duyduğu güveni zedelemektedir. Yani verim alınabilecek bir alan bazen olumsuzluklara da sebebiyet vermektedir. Bu durum akla öğretmenlerin konu hakkındaki görüşlerinin ne olduğunu ve kendilerini yeterli bulup bulmadıklarını düşünmeyi getirmektedir.

Bu çalışmayla öğretmenlerin görüşleri alınarak nöbetçi öğretmen uygulamasında karşılaşılan sorunlar ortaya çıkarılacak ve uygulamanın daha verimli olabilmesi için öneriler sunulacaktır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Ortaokul öğretmenlerinin okul nöbetine ilişkin görüşleri nasıldır?

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki şekilde ele alınacaktır:

1. Öğretmenlerin okul nöbetine ilişkin metaforik algıları nelerdir?
2. Öğretmenlere göre okul nöbeti uygulamasının okul işleyişine ne gibi katkıları vardır?
3. Öğretmenlere göre okul nöbeti uygulamasının öğrenci, öğretmen ve okul açısından ne gibi olumsuz yönleri vardır?
4. Öğretmenlerin, nöbet tutma konusunda sahip oldukları donanım hakkındaki görüşleri nelerdir?
5. Okul nöbeti uygulamasının daha etkili olabilmesine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğretmenlerinin okul nöbet görevinin öğretmenleri etkileyen sorunlarını incelemek, okul nöbeti uygulamasının olumlu-olumsuz yönlerini ortaya koymak, olumlu ve olumsuz özelliklerden yola çıkarak, uygulamanın eksik yönlerini belirlemek ve bu sistemin verimliliğini arttırmak için önerilerde bulunmaktır.

1.3. Önem

Bu çalışmada, okul nöbetinde görev alan öğretmenlerin nöbet uygulamasında yaşadıkları sorunlar incelenecektir. Sorunların kaynağına inileceği ve çözüm önerileri sunulacağı için hem nöbet uygulamasında görev alan öğretmenlere hem de okul nöbet görevi konusunda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara yararlı olacaktır. Ayrıca sorunlara bulunan çözüm önerileri ile eğitim-öğretimdeki işleyişin daha verimli hale gelmesine katkı sağlanacağı, gelecekte okul nöbeti uygulaması üzerine araştırma yapacak araştırmacılar için önem teşkil edeceği düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada aşağıdaki varsayımlar kabul edilmiştir.

1. Kaynaklar amaca ulaşmada yeterlidir.

2.Araştırmaya katılan öğretmenler görüşme formunda yer alan sorulara tarafsız ve doğru yanıtlar vermiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma verileri 2021-2022 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Denizli ili Buldan ilçesinde görev yapan ortaokul kademesi öğretmenlerinden seçilen çalışma grubu ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

- *Okul Nöbet Görevi:* Okul saatleri içerisinde öğrencilerin güvenliğini sağlayabilme, öğrencilerin talep, gereksinim ve bireysel sorunlarıyla ilgilenebilme; bunun yanı sıra gün içerisinde okul işleyişinin düzgün bir şekilde devam etmesinde okul idaresine destek sağlayabilmeyi gerektiren yasal bir vazifedir (Günay ve Özbilen, 2014).

- *Nöbetçi Öğretmen:* “Eğitim-öğretimin devam ettiği zaman dilimi içerisinde vazifeli bulunduğu gün yönetmeliklerde ifade edilen vazifeleri yerine getirmekle sorumlu olan, ders aralarında ve ihtiyaç duyulması durumunda eğitim kurumunun ve öğrencilerin güvenlik ve denetiminden mesul olan öğretmendir.” (Ayyıldız, 2015, s. 9).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde konuya ilişkin alan yazın taramasına ve bu alanda yürütülmüş ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle okul nöbet görevi konusunda kuramsal açıklamalar yapılarak okul nöbet görevi açıklanmıştır.

2.1.1.Öğretmenlik Mesleği

İnsan düşünen, karşılaştığı yeni şeylere merak besleyen, ortaya çıkarmaya, bulmaya hevesli bir canlıdır. Öğrenmek ucu bucağı olmayan bir eylemdir. Bu eylemi gerçekleştirirken insana rehber olan kişi öğretmendir. Öğrenen kişi sonrasında bu bilgiyi etrafındakilerle de paylaşarak bilginin yayılmasını sağlamaktadır. Böylece insanlar ilk çağlardan beri birbirlerine bildiklerini öğretmeye başlamışlardır. Dolayısıyla öğretmenlik ortaya çıkan en eski uğraşlardandır (Alacapınar, 2018).

Öğretmenlik meslek olarak Sümerlere kadar dayanan çok eski ve köklü bir meslektir. Ciddi bir eğitim alan kişi sonrasında öğretmen olabilmektedir. Ayrıca öğretmen tarihteki birçok uygarlıkta yaratıcının bir elçisi gibi görülmektedir (Çığ,1996).

Bilginin kutsal sayıldığı eski dönemlerden günümüze bilgiyi elinde tutan kişi her zaman kıymetli olmuştur. Bu durum öğretmenin bilge kabul edilmesine ve yaşadığı topluluğun önderi olmasına sebep olmuştur. Bu bakış açısı öğreten kişinin bulunduğu toplumda birçok konuda yetkisini çoğaltmıştır (MEB,2017).

Günümüz çağdaş toplumuna baktığımızda ise öğretmen sadece bilgiyi aktaran değil aynı zamanda mesleği ile ilgili gelişmeleri takip ederek çağın yeniliklerinden uzak kalmayan, evrensel bir bakış açısına sahip, etrafını iyi gözlemleyen, çözüm odaklı, ders araç-gereç kullanımında yeniliklere ve yeni fikirlere açık, öğrenmenin devamlılığını sağlayan, çevresine olumlu katkılar sunabilen bir uzman konumundadır (Oktay,1998).

Öğretmenlik sadece bilgi aktarımı yapan bir meslek değildir. Bunun yanı sıra öğretmen hayat tarzı, bakış açısı ile toplumda saygınlık uyandırması gereken dolayısıyla hal ve hareketleri ile toplum için ideal insan olarak kabul edilen kişidir. Öğretmen özellikle genç kuşakların terbiyesi ve onlara etik değerler katmayı amaçlaması açısından çok önemli bir uğraştır.(Toprakçı, Bozpolat ve Burdur, 2010)

Öğretmenlerin sınıf içi ve dışında birçok görevleri vardır: yıllık ve günlük ders planları oluşturma, ders araç-gereçlerinin kullanımını planlama, öğrencilerin bireysel farklarını göz önünde bulundurarak farklı yöntem ve tekniklerle ders işleme. Öğretmen davranışlarıyla öğrencilerine örnek olurken bir yandan da öğrencilerde olumlu tutum geliştirmeye çalışmakta, okul-aile-öğretmen ilişkilerini yönetme gibi sorumluluklarını yerine getirmektedir. Tüm bunlarla birlikte çok mühim vazifelerinden biri de okul nöbet görevidir.

2.1.2.Nöbetçi Öğretmenlik

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü ortamda istendik davranışların kazandırılması ve çocukların kendilerini keşfedebilmeleri için buldukları ortamın onlara güven veren bir yer olması gerekir (Memduhoğlu ve Taşdan, 2007). Nöbetçi öğretmen bu güvenli ortamı sağlayacak en önemli kişidir. Nöbetçi öğretmenin sorumlulukları Milli Eğitim Bakanlığının İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde detaylı bir biçimde verilmiştir. Buna göre nöbetçi öğretmen okuldaki ilk saatinden 30 dakika önce nöbet yerine gelir ve son ders saatinden 30 dakika sonra okuldan çıkar. Fakat okul kurul toplantısında alınan ortak karar ile bu süreler 20 dakikaya indirilebilir. Nöbetçi öğretmen aktif bir şekilde ders araları ve yemek saatinde öğrenci sorunları ile ilgilenir, okul idaresine yardımcı olur. Hizmetli personelin okulun hijyenini ve sıcaklığını sağlayıp sağlamadığını denetler. Eğitim kurumuna gelen ziyaretçilerle alakadar olur. Bayrak merasiminin vaktinde yapılmasını sağlar. Okula ait masa, sıra, sandalye, eğitim aracı vb. eşyaların dikkatli ve düzgün kullanılıp kullanılmadığını kontrol eder. Su ve enerji israfına neden olacak durumları önlemeye çalışır. Okul binasında nöbetçi olduğu bölümde öğrencileri gözlemler. Yatılı ya da pansiyonlu okullarda ise bunların yanı sıra öğretmen okul bitiminden ertesi gün okulun başlama saatine kadar olan süreyi okulda yatılı kalan öğrencilerden sorumlu olarak geçirir. Yatılı öğrencilerin vaktinde uyuyup uyanmalarını sağlar. Kişisel temizliklerini denetler. Mevcut yatılı öğrenci sayısını kontrol eder. Yine yemekhanedeki erzak ve yemeklerin kontrolünü denetler. Rahatsızlanan öğrencilerle alakadar olur.

Tüm bu görevler göz önünden bulundurulduğunda nöbetin başlı başına bir sorumluluk olduğu görülmektedir. Öğretmen günlük ders planını uygularken bir yandan da öğrencilerin ve bulunulan ortamın güvenliğini sağlamaya çalışmaktadır. Her ne kadar öğretmenlerin nöbet görevi en az ders saati olduğu güne verilmeye çalışılsa da özellikle kalabalık okullardaki öğretmen yetersizliği her zaman buna izin vermemektedir. Nöbet aktif bir uygulamadır, nöbet tutan öğretmen sorumlu olduğu alanda devamlı hareket

etmektedir. Yapılan araştırmalar görevli öğretmennin nöbet sırasında yorgunluğunu atamadığını tepsi etmiştir (Gündoğdu, Saracaloğlu, Altın ve Üstündağ,2015). Yine okulun bitiş saati yaklaştıkça nöbetçi öğretmenin görevini ihmal etmeye başladığı da tepsi edilen başka bir durumdur (Günay ve Özbilen, 2014). Yaman ve Ayar (2009)'ın yaptığı başka bir araştırmada ise öğretmenlerin denetleyici olarak kabul edilmelerine karşın sorumluluklarını tam manası ile yerine getirmediikleri kanısına varılmıştır.

Günün büyük bir kısmını okulda geçiren öğrenci vaktinin çoğunda akranları ve öğretmenleri ile etkileşim halindedir. Bu durumun öğrencilerin ders başarısı ve eğitim-öğretimin kalitesinin artmasında okul müdürü, müdür yardımcısı ya da okul hizmetlilerinden ziyade öğretmenleri ile kurdukları doğru iletişimin çok daha etkili olduğu düşünölmektedir (Çinkır, 2004). Öğrenme sadece ders içi saatlerde gerçekleşmez çocukların teneffüslerde kurdukları sosyal ilişkiler ve bunları yönetmedeki becerileri onlara birçok istendik davranış kazandırabilir. Fakat teneffüs adını verdiğimiz bu ders dışı molalar aynı zamanda çocukların en hareketli olduğu zamanlardır. Dolayısıyla beklenmedik olayların, fiziksel incinmelerin en çok meydana geldiği zamanlar da bu zamanlardır (Memduhoğlu ve Taşdan,2007). Tüm bu durumlar nöbet görevinin ne derece önemli bir görev olduğunu göstermektedir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Okul nöbet uygulaması, nöbetçi öğretmen konusunda yazılan makale, yüksek lisans vb. araştırmalar tarandığında bu konuda yapılan araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görölmektedir. Ayrıca nöbet uygulamasına yönelik bazı çalışmaların okul güvenliği başlığı altında ele alındığı görölmektedir.

Günay ve Özbilen (2014) 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılı ikinci döneminde Çanakkale ve İstanbul'un birer ilçesinde 50 öğretmenin katılımı ile nöbet konusunda yaptığı araştırmada, bu uygulamanın öğretmenler tarafından ihtiyaç duyulan yararlı bir uygulama olarak göröldüğünü tespit etmişlerdir. Yine aynı araştırmada bu görevin okul işlerinin yürütülmesinde "Uygun olmayan hal ve hareketleri önleme" , "Sağlıklı bir okul ortamı oluşturma" şeklinde yararlar sağladığını belirlemişlerdir.

Gündoğdu, Saracaloğlu, Altın ve Üstündağ'ın (2015), 20 okulda öğretmenlerle yaptıkları ve nöbet görevine ilişkin düşünce ve tavsiyeleri belirlemeye çalıştıkları çalışmalarında öğretmenlerin büyük bir kısmının bu görevi, öğrencinin okulda güvende olmalarını temin etmek olarak kabul ettikleri kanısına varmışlardır. Öğretmenlerin nöbet yerlerine geldikleri ilk saatten ders başlangıcına kadar geçen sürede okuldaki birimlerin

hazır ve temiz olup olmadığını denetlemedikleri tespit edilmiştir. Yine öğle arası ve sonrasındaki derslerde nöbetin sabah saatlerindeki kadar sıkı tutulmadığı belirlenmiştir. Öğretmenler nöbet vazifeleri boyunca hangi görevleri yerine getirmekle sorumlu oldukları konusunda yeterli bilgiye de sahip değillerdir. Çalışma sonucunda öğleden sonraki bölümde nöbet görevinde gevşemelerin meydana gelmemesi için nöbet görevinin öğleden önce ve öğleden sonraki bölümlerde farklı öğretmenlere verilebileceği önerilmektedir.

Boztuğ ve Akyol'un (2015) okul güvenliğini konu alan 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı Aydın ili Efeler ilçesinde çalışan 36 idareci ve öğretmenle yaptığı çalışmada okulların güvenlik açıklarının bulunduğu, olası olumsuz durumlara karşı yeterli önlemlerin alınmadığı, bunun çeşitli problemlere sebep olabileceği sonucuna varılmıştır. Nöbetçi öğretmenlerin yetkileri konusunda net bir şekilde bilgilendirilmeleri gerektiği belirtilmiştir.

Bayındır (2015)'ın 2014- 2015 Eğitim –Öğretim yılında 190 sınıf öğretmeni ile Kütahya il merkezinde yaptığı betimsel tarama modeli çalışmada çıkan sonuçlar tıpkı Günay ve Özbilen'in çalışmasındaki gibi nöbet görevinin gerekli bir görev olduğu yönündedir. Bunun yanı sıra bu görevin yeterli olmadığı, öğretmenlerin görevli oldukları alanın tümüne müdahale edemediklerini düşündükleri belirlenmiştir. Nöbet görevinin de eğitimin bir parçası olarak görülmesinin sağlanması, bu konuda öğretmenin bilgilendirilmesi önerilmektedir.

Ayyıldız (2015), 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında Amasya il merkezindeki ortaokullarda yaptığı nitel araştırmasında öğretmenlerin nöbet uygulamasını okuldaki diğer personellerle, okul idaresi ve okul dışından sağlanabilecek güvenlik araç-gereç ve tehlikeleri önleyebilecek bir profesyonel ekip ile birlikte yürütülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Öğretmenler nöbetin iş yükünü artırdığını bunun da gün içerisinde yorgun düşmelerine neden olduğunu belirtmişler nöbet görevi konusunda desteklenmeleri gerektiğini söylemişlerdir. Ayrıca öğrencilerin sürekli denetim altında tutulduklarını hissetmelerinin gelişimlerini olumsuz etkileyebileceği görüşünü nöbetin olumsuz yönü olarak dile getirmişlerdir.

Sabancı (2016) Konya ilinin çeşitli ilçelerinde ilkököl, ortaokul ve lise öğretmen ve idarecileri ile yaptığı nöbet vazifesine ilişkin görüşlerin incelendiği araştırmasında, idareci ve öğretmenlerin, öğretmen adaylarının üniversitelerde ve sonrasında mesleklerinin ilk yıllarında nöbet konusunda eğitilmeleri gerektiğini, nöbet esnasında öğretmeni endişeye düşürecek tehlikeler konusunda gerekli tedbirlerin alınmasını ve her türlü tehlikeden uzak

bir alan oluşturulmasını, görevli öğretmenin nöbet saatleri dışında dersi boş geçen sınıflara girmeleri durumunda ayrıca ücret almaları gerektiğini belirlemiştir.

Gülbaz (2016) okul güvenliğine ilişkin yaptığı çalışmada nöbetçi öğretmenlik uygulamasının okuldaki tehlikeleri önlemek adına yeterli olmadığını, derse giren öğretmenin bu görevi layıkıyla yerine getiremediğini, bazı okullarda ise kadronun yetersiz olduğunu belirlemiştir. Turan ve Turhan'ın yaptığı çalışmada da benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir.

Kıral ve Kepenekçi (2018)'nin 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Aydın ili Efeler ilçesinde üç okulda 24 öğretmenle yaptığı çalışmada eğitimcilerin yarısından fazlası bu görevin kalkmasını istediklerini belirtmişlerdir. Kaldırılmaması durumunda ise şartların iyi hale getirilmesinin karşılaşılabilecek olumsuzlukları aza indireceğini savunmaktadır. Bu çalışmada öğretmenler nöbet vazifesinin en tehlikeli olduğu yerin okul bahçesi olduğunu belirtmiş, özellikle geniş bahçelerde bahçenin her yerini denetim altında tutamamanın öğretmenin yetersiz kaldığını hissetmesine sebep olduğunu söylemişlerdir. Bu yüzden sadece öğretmenin tuttuğu görev ile güvenliğin sağlanamayacağını belirtmişlerdir.

Tüm bu incelemelerden yola çıkarak öğretmenlerin nöbet görevini gerekli görmeye birlikte tuttukları nöbet görevinde kendilerini yeterli hissetmediği, nöbetin öğrenci ile iletişimi artırma konusunda yararlı olduğu fakat iş yükünü de arttırdığı, bunun karşılığında alınan ücretin yeterli olmadığı, okullarda güvenlik konusunda şartların iyileştirilecek takviye güçlere ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Bu çalışmalar ışığında ilçemiz öğretmenlerinin nöbet görevine ilişkin düşünceleri incelenmeye çalışılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmenlerin okul nöbet görevine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma durum çalışması modelinde nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma; nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algı ve olayların içinde bulunduğu ortam içerisinde tüm gerçekliğiyle ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasını gerektiren nitel bir sürecin yürütüldüğü araştırma olarak tanımlanabilir. Bu araştırma yöntemi sosyal olguları buldukları ortam içinde araştırmayı ve anlamayı ön planda tutan bir yaklaşımdır.

Araştırma bir durum çalışması biçiminde desenlenmiştir. Durum çalışması; gerçek yaşamın içindeki güncel bir olguyu çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırlılıkların belirgin olmadığı, birden fazla veri kaynağının bulunduğu durumlarda kullanılan bir araştırmadır(Yin, 1984; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2021). Durum çalışması “nasıl” ve “niçin” sorularını temel alan araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinlemesine inceleyen bir araştırmadır. Bu nedenle araştırmanın amacı öğretmenlerin okul nöbet görevine ilişkin görüşlerini derinliğine incelemek olduğu için nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Bu çalışmada ayrıca öğretmenlerin nöbet görevini tanımlamaları mecaz yöntemi ile saptanmaya çalışılmış, öğretmenlerin nöbet tanımı hakkındaki görüşleri metafor yardımı ile nasıl tanımlandıkları belirlenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini Denizli ili Buldan ilçesindeki ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise Denizli ili Buldan ilçesinden 3 farklı okuldan seçilen 20 öğretmen oluşturmaktadır. Seçilen öğretmenler kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 3.1’de verilmektedir.

Tablo 3.1. *Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Bilgileri*

		f
Cinsiyet	Kadın	13
	Erkek	7
Ortaokul Türü	Devlet Ortaokulu	10
	Yatılı Bölge Ortaokulu	6
	İmam-Hatip Ortaokulu	4
Mesleki Kıdem(yıl)	1-9	3
	10-14	8
	15-19	9
Branş Grubu	Matematik-Fen Bölümleri	8
	Sosyal Bilgiler Dil-Din	9
	Resim, Müzik ve Beden Eğitimi	3
Eğitim Düzeyi	Lisans	18
	Yüksek Lisans	2

Tablo 3.1.'de görüldüğü üzere ortaokul öğretmenlerinin 10'u ortaokuldan, 6'sı yatılı bölge ortaokulundan, 4'ü de imam-hatip ortaokulundan seçilmiştir. Ayrıca yaş, cinsiyet, kıdem açısından da farklılıklar olmasına özen gösterilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışma grubundaki 20 öğretmenle ayrı ayrı görüşme yapılarak ölçme aracındaki 8 soru sorulmuştur. Ölçme aracındaki sorular araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Soruların hazırlanma sürecinde benzer çalışmalar incelenmiş, benzer çalışmaların bulgularından yola çıkılarak ölçme aracının taslağı oluşturulmuştur. Hazırlanan bu taslak forma ilişkin uzman görüşü alınmış ve deneme uygulamaları sonucunda formun son hali verilmiştir. Ölçme aracı yer alan sorular şunlardır:

1. Okul nöbetini hangi metaforla tanımlarsınız
2. Okul nöbet görevinin gerekliliği hakkında neler düşünüyorsunuz? Nedeniyle belirtiniz.
3. Okul nöbet görevinin okulun işleyişine ne gibi katkıları vardır?
4. Nöbet uygulamasının olumsuz yönleri nelerdir?
5. Nöbet sizce güvenliği sağlıyor mu?
6. Nöbet esnasında ne gibi olaylar yaşamaktadır?
7. Nöbet görevi konusunda kendinizi yeterli donanıma sahip buluyor musunuz?
8. Nöbet uygulamasının daha etkili olabilmesine yönelik öneriler nelerdir?

Öğretmenlerle görüşme yapıp ölçme aracındaki soruların sorulabilmesi için öncelikle Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğüne başvuru yapılmış, hangi okullarda kaç öğretmenle görüşme yapılacağı gerekli evraklarla beraber bildirilip gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi dikkate alınarak görüşme yapılacak öğretmenlerin uygulama çevresine yakın olan öğretmenlerden yapılmasına karar verilmiş, kendilerinden randevu alınmıştır. Görüşmeler her katılımcının kendi okulunda yapılmıştır. Öğretmenlerin sorulara verdikleri tüm cevaplar eksiksiz bir şekilde hiçbir yönlendirme ve ekleme yapılmadan not alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Yıldırım ve Şimşek (2021) nitel araştırma yapan bir araştırmacının karşılaşması gereken iki önemli beklentinin olduğunu vurgulamaktadır. Bunlardan ilki doğru bilgiye ulaşmak amacıyla olan araştırmada, gerekli önlemlerin alınması yani geçerlilik; diğeri ise sürecin ve bulguların açık ve net olarak verilmesi, diğeri araştırmacıların da incelemesine imkan verecek şekilde tanımlanması yani güvenilirliktir. Geçerliğin, güvenilirliği büyük ölçüde güvenilir kıldığı düşünüldüğünde, geçerliğe verilen önem aynı anda güvenilirliği sağlamaya yönelik bir önlem olarak algılanmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021,s.297). Bu araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Denizli ili Buldan ilçesinde ortaokulda görev yapan öğretmenlerle görüşme yoluyla veriler toplanarak yapılmıştır. Görüşme esnasında tüm katılımcı öğretmenlere 8 farklı soru sorulmuş, hiçbir şekilde yönlendirme yapılmadan alınan cevaplar aynen not alınmıştır. Not alınan cevaplar tamamen katılımcıların kendi fikirleri olup araştırmacı tarafından herhangi bir ekleme yapılmamıştır. Katılım sağlayan 20 öğretmenin her birine Ö1-Ö20 (Öğretmen 1 – Öğretmen 20) şeklinde kısaltılarak kodlar verilmiş, raporlama esnasında isimleri ve okulları kullanılmayarak kimliklerin ortaya çıkmamasına dikkat edilmiştir. Görüşme sonrası oluşturulan görüşme transkriptleri araştırmacı tarafından gerekli olması halinde kullanılabilmesi amacı ile saklanmaktadır.

Araştırmada yer alan “Nöbet görevini hangi metaforla tanımlarsınız?” sorusu ile nöbet görevine ilişkin tutumun belirlenmesinde metafor yönteminden yararlanılmış, öğretmenlerin nöbete ilişkin algıları olumlu, nötr ve olumsuz metaforlar olarak listelenmiştir. Bu sayede öğretmenlerin nöbete ilişkin algılarının hangi metaforda yoğunlaştığı bulunmaya çalışılmıştır.

Toplanan veriler tümdengelimci analiz yaklaşımı ile analiz edilmiştir. Bu yaklaşıma göre toplanan veriler araştırma sorularından yola çıkarak oluşturulan temalara göre düzenlenir. Ayrıca bu temalar görüşme süreçlerinde oluşturulan sorular dikkate

alınarak da hazırlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021,s.244). Öncelikle 20 katılımcıya ait veri setleri oluşturulmuş, oluşturulan çerçeveye göre veriler incelenip kodlanmıştır. Daha sonra kodlar temalar altında toplanmıştır. Son olarak da yorumlama yapıp raporlaştırılmıştır. Bulguların yorumlanması sırasında doğrudan katılımcıların görüşlerinden alıntılar yapılarak örnekler verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sorularına ilişkin elde edilmiş olan bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmada ilk olarak ortaokul öğretmenlerine yöneltilen “Öğretmenlerin okul nöbetine ilişkin metaforik algıları nelerdir?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin belirtmiş oldukları görüşler metafor yöntemi ile sunulmuştur. Okul nöbet görevine ilişkin metaforlar ve frekans dağılımları Tablo 4.2’de verilmiştir. Daha sonra bu metaforların ortak özellikleri bakımından oluşturdukları kavramsal kategoriler, öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlardan örneklerle birlikte verilmiştir.

Tablo 4.2’de ortaokul öğretmenlerinin okul nöbet görevi kavramına ilişkin metaforları listelenmiştir.

Tablo 4.2. *Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Nöbet Görevi Kavramına İlişkin Ortaya Koydukları Metaforlar*

Metafor	F	Metafor	f
Angarya iş	1	Tehlikeli Madde	1
Bomba	1	Devlet Yönetimi	1
Sorumluluk	1	Ateş	1
Çoban	1	Askeriye	2
Gardiyan	1	Kaygı	1
Kargaşa	1	Ateşten Gömlek	1
Güç	1	Çetin Görev	1
Mayın	1	Sisli Hava	1
Destek	2		
Mecburi Hizmet	1		

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere öğretmenler; okul nöbet görevinin tanımını bomba, mayın, ateş, kargaşa, tehlikeli madde, kaygı, ateşten gömlek gibi olumsuz metaforlarla özdeşleştirmişlerdir. Bu özdeşleştirmelerden yola çıkarak öğretmenlerin nöbet görevini bu göreve ilişkin olumsuz deneyimlerini aktararak nitelendirdiklerini söyleyebiliriz.

Oluşturulan metaforlar, benzetme yönleri dikkate alınarak; işleyiş şekli, yasal algı, olumsuz algı, karşılaşılan tehlikeler olmak üzere 4 temaya ayrılmıştır. Bu temalar ve temalarda yer alan metaforlar tablo 4.3’ te verilmiştir.

Tablo 4.3. Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Nöbet Görevi Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Toplandığı Temalar

Tema	Kategori Kapsamındaki Metaforlar
İşleyiş Şekli	Devlet Yönetimi (1), Askeriye (2) Destek (2)
Yasal Algı Olumsuz Algı	Güç (1), Çetin Görev (1) Sorumluluk (1) Mecburi Hizmet (1), Angarya İş (1), Çoban (1), Gardiyan (1), Kargaşa (1), Kaygı (1)
Karşılaşılan Tehlikeler	Bomba (1), Mayın (1), Ateş (1), Tehlikeli Madde (1), Ateşten Gömlek (1), Sisli Hava (1)

Tablo 4.3'te görüldüğü gibi ortaokul öğretmenlerinin okul nöbet görevi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar benzerlik yönlerine göre ayrıldığında dört tema elde edilmiştir. Bu temalar aşağıda ayrı ayrı ele alınmıştır.

4.1.1.İşleyiş Şekli Temasına Ait Bulgular :

“İşleyiş Şekli ” temasında 3 adet metafor bulunmaktadır. Bu metaforlar ve frekansları; “Devlet Yönetimi (1), Askeriye (2), Destek(2)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, nöbet görevini disiplin içerisinde yürütülme ve görev paylaşımının işleyişi düzenli hale getirmesi vurgulandığı için “İşleyiş Şekli” temasında değerlendirilmiştir. Ortaokul öğretmenin “İşleyiş Şekli ” temasında yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

Nöbet görevi askeriye benzer; çünkü giriş –çıkış saati, gözlem, takip ve denetleme büyük bir disiplin gerektirir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 14)

Nöbet görevi devlet yönetimine benzer; çünkü hem içerideki düzeni sağlamak hem de dış tehditlere karşı korumacı olmak gerekir. Nöbetinizi düzgün tutmazsanız okulun içerisinde düzensizlikler olacağı gibi okul, dışarıdan gelecek yabancı kişilerin tehditlerine de açık hale gelebilir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12)

Nöbet görevini desteğe benzetiyorum; çünkü okulda düzen, güven ve huzurun sağlanmasında iş bölümüne ihtiyaç vardır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20)

4.1.2.Yasal Algı Temasına Ait Bulgular:

“Yasal Algı” temasında üç adet metafor bulunmaktadır. Bu metaforlar ve frekansları; “Güç(1), Çetin Görev (1), Sorumluluk (1)” şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellik ve benzetme yönleri dikkate alındığında; nöbet görevinin öğretmenlere yasal bir görev olarak tanımlanması, bu görevi yerine getirmenin yükümlülüğü ve şartları olarak ele alınmış ve “Yasal Algı” temasında değerlendirilmiştir. Ortaokul öğretmenin “Yasal Algı” temasında yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

Nöbet görevini sorumluluğa benzetiyorum; çünkü öğretmenlere yüklediği esnetilemeyen net görevler var. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 3)

Nöbet görevini güce benzetiyorum; çünkü kurallar sayesinde güvenliği sağlamaktadır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7)

Nöbet görevini çetin bir göreve benzetiyorum; çünkü görev kurallarına uygun yerine getirilmediğinde bu durumun öğretmenlere yasal yaptırımları olacaktır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 17)

4.1.3. Olumsuz Algı Temasına Ait Bulgular

“Olumsuz Algı” temasında altı metafor bulunmaktadır. Bu metaforlar ve frekansları; Mecburi Hizmet (1), Angarya İş (1), Çoban (1), Gardiyan(1), Kargaşa (1), Kaygı (1) şeklindedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, nöbet görevi ile ilgili; içinden çıkılmaz gereksiz, karmaşık ve zorunlu bir görev vurgusu yapıldığı için “Olumsuz Algı” temasında değerlendirilmiştir. Ortaokul öğretmenin “Olumsuz Algı ” temasında yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

Nöbet görevini angarya işe benzetiyorum çünkü okulda zaten yeterli sorumluluğum varken bir de bu görevi yerine getirmeye çalışmak çok gereksiz. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1)

Nöbet görevini kargaşaya benzetiyorum çünkü bir grup insanın amaçsızca koşturarak yarattığı kalabalığı andırıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 6)

Nöbet görevini havalandırmaya çıkmış mahkumların başındaki gardiyana benzetiyorum tıpkı gardiyanların yaptığı gibi bu görev de sadece suç işlenmesin diye var. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 5)

Nöbet görevini mecburi hizmete benzetiyorum çünkü bu görevi idare tarafından uygulanan zorunluluktan dolayı tutuyorum. Nöbet tutma yükümlülük sürem dolduğunda da bu görevi yapmayacağım. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10)

Nöbet görevini kaygıya benzetiyorum; çünkü öğrencilerin başına gelebilecek tehlikeler beni oldukça kaygılandırıyor. Bu durum o gün daha stresli olmama neden oluyor (Görüşme Kaydı: Öğretmen 15)

4.1.4. Karşılaşılan Tehlikeler Temasına Ait Bulgular:

“Karşılaşılan Tehlikeler” temasında altı metafor bulunmaktadır. Bu metaforlar ve frekansları; Bomba(1), Mayın(1), Ateş(1), Tehlikeli Madde(1), Ateşten Gömlek (1), Sisli Hava(1) şeklindedir. Bu temada yer alan metaforlar, ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında; kazaların, ciddi yaralanmaların, kavgaların en çok nöbet görevi esnasında olduğu vurgulanmış ve “Karşılaşılan Tehlikeler” kategorisinde değerlendirilmiştir. Ortaokul öğretmenin “Karşılaşılan Tehlikeler” temasında yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir:

Nöbet görevini mayına benzetiyorum; çünkü nerede, ne zaman basılıp patlayacağı belli olmaz. Her zaman dikkatli ve tetikte olunması lazım (Görüşme Kaydı: Öğretmen 8)

Nöbet görevini ateşten gömleğe benzetiyorum; çünkü bu vazifeyi üstlenmek tüm tehlikelere karşın pek çok sorumluluğu kabullenmek demek (Görüşme Kaydı: Öğretmen 16)

Nöbet görevini ateşe benzetiyorum; çünkü ateş kontrol altında tutulmazsa bize ve etrafımızdakilere zarar verir. Faydalı olmasının yanında zararı da dokunabilecek bir şeydir. Nöbet de aynı şekilde okul düzeni için gerekli ama aksaklık yaşandığında büyük zararlara yol açabilecek bir görevdir (Görüşme Kaydı: Öğretmen 13)

Nöbet görevini sisli bir havaya benzetiyorum çünkü altından ne çıkacağı ve ne yaşanacağı belli olmaz. Her zaman dikkatli olmak gerekir (Görüşme Kaydı: Öğretmen 19)

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemini “Öğretmenlere göre okul nöbeti uygulamasının okul işleyişine ne gibi katkıları vardır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu tema altında üç alt tema oluşmuştur. Bu alt temalar “denetim”, “güvenlik”, “görev paylaşımı” olarak incelenmiştir. Tablo 4.4’te Okul İşleyişine Katkı temasına ait alt temalar ve kodlar gösterilmiştir.

Tablo 4.4. *Okul İşleyişine Katkı Temasına Ait Alt Temalar ve Kodlar*

Tema	Alt Tema	Kodlar
	Denetim	Disiplin Düzen Temizlik
Okul İşleyişine Katkı	Güvenlik	Tartışma ve Kavgalar Kaza ve Yaralanmalar
	İş bölümü	Zaman Yetki

4.2.1. Öğretmenlerin Denetim Alt Temasına İlişkin Görüşleri

Denetim alt temasındaki katılımcı görüşleri incelendiğinde; katılımcıların çoğunluğu okulun işleyişinde nöbet görevinin denetimi sağladığını, uygun ve gerekli olduğunu belirtmektedir. Öğrenciler nöbetçi öğretmen sayesinde okula vaktinde gelmesi gerektiğini öğrenmekte, derse de geç kalmadan girebilmektedir. Okul kurallarına uyum sağlamaları konusunda yine nöbetçi öğretmenin denetimi, düzeni sağlamaktadır.

Bazı katılımcılara göre öğrencilerin okula uygun kıyafetlerle gelip gelmediğinin denetlenmesi okul kültürünün korunması ve devamlılığı açısından önemli görülmektedir. Yine okulun temizliği, sınıfların havalandırılmasının sağlanması ve maske kullanımının sağlanması özellikle salgın dönemi ve sonrasında nöbetçi öğretmenlerin yardımıyla düzene oturmuş durumlardır.

Katılımcıların çoğu nöbet görevinin okulun işleyişine denetim konusunda katkı sağladığını ya da destek verdiğini belirtse de 6 katılımcı nöbet görevinin denetimi tamamen sağlamadığını belirtmektedir. Okula giriş-çıkış saatlerinin denetlenmesi nöbetçi öğretmenin vaktinde görev yerinde olmasını gerektirmekte fakat tüm nöbetçi öğretmenler bu kurala uymamaktadır. Okulda hijyenin sağlanmasını çoğu katılımcı olumlu bulurken

bunun kontrolünün öğretmen dışında bir personelde olması gerektiğini savunan 2 katılımcı bu konuda denetimin yetersiz olduğunu belirtmektedir. Öğretmenlerin denetim alt temasına ait kodlara verdikleri cevaplar tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. *Denetim Alt Temasına Ait Kodlar*

<i>Kodlar</i>	<i>Olumlu</i>	<i>Olumsuz</i>
Disiplin	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13 Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20	Ö3,Ö7,Ö8
Düzen	Ö1,Ö6,Ö7,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15 Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö8
Temizlik	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13 Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19, Ö20	Ö5,Ö8

Katılımcılar genel olarak denetimin okul işleyişine katkı sağladığını düşünmekle beraber, nöbetçi öğretmenin ders yoğunluğu, yetkilerini tam olarak bilmeme, zamanında görev yerinde bulunmama gibi nedenlerden dolayı denetimi tam sağlayamadıklarını düşünmektedirler. Olumsuz görüşlerden bazıları şunlardır:

Okul birimlerini denetlemeye ait görevlerimi tam olarak bilmiyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 2)
Nöbetin tamamen düzeni sağladığını düşünmüyorum. Ayrıca öğrencilerin gözünde durmadan uyarıcı, denetleyen, kızan bir öğretmen profili oluşturuyoruz. Hiçbir öğretmen, öğrenci ile karşı karşıya bırakıldığı için bu konuda tüm sorumluluğu almak istemez. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 3)
Okul idaresi disiplini sağlamak adına okul giriş- çıkış saatleri denetimi sıkı tutuyor. Bazı öğretmenlerin nöbetçi olduğu sabah geç kalması hem sorun hem de okul ve öğretmenler arasında olumsuz bir hava yaratıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 4)
Öğretmenler okul birimlerinin temizliğini ya da sınıfın havalandırmasını denetleyecek kişiler değildir. Denetlese de hizmetliler bildiğini yapmaya devam ediyor. Bu konu okul hizmetlileri ile bizi karşı karşıya getiriyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 5)
Nöbet görevi öğretmenin en yoğun çalıştığı güne veriliyor. Dolayısıyla düzen ve disiplini tam olarak sağlamıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7)
Ders saatlerini düzenlemek ve bazı olumsuz davranışları önlemek dışında hiçbir faydası olduğunu düşünmüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 8)

Denetim temasında alınan olumlu görüşlerden bazıları da şu şekildedir:

Bazen öğretmen arkadaşlar derse geç giriyor. Nöbetçi öğretmenin denetimi sayesinde öğretmenlerin derse vaktinde girmeleri sağlanıyor. Ayrıca okulumuz çarşının içinde olduğu için öğrenci giriş- çıkışlarında nöbetçi öğretmen okulun güvenle boşaltılmasını sağlıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1)
Nöbetçi öğretmenin düzeni sağlaması derse girdiğimizde öğrencilerin hazır olmalarına katkı sunuyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11)
Özellikle salgın döneminde öğrencilerin maske kullanımı denetlendi. Sınıfların havalandırılması, tuvaletlerin temizliği gibi konular nöbetçi öğretmen sayesinde düzene girdi. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12)
Nöbetçi öğretmen okul düzeninin olmazsa olmazıdır. Fiziki ortamın hazır hale gelmesi, öğrencilerin kurallara uymasının takibi mutlaka yapılmalıdır. Aksi takdirde karmaşa , kaos ortamı oluşur.Eğitim faaliyetleri de yürütülemez hale gelir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 13)
Öğretmenin bahçede ya da koridorda görünmesi bile bazı olumsuzlukları önleyip düzeni sağlıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 14)
Nöbet görevinin işleyişe büyük katkısı vardır. Örneğin o gün mazeret nedeniyle okula gelemeyen öğretmenin girdiği sınıfları ödevlendirmek, okula gelen velileri yönlendirmek başı boş bir ortam oluşmasını önler.(Görüşme Kaydı: Öğretmen 16)
Nöbet görevi kurallara sadık kalınarak tutulduğunda okulda disiplini sağlamakta en önemli görevdir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 19)

Genel olarak görüşler şu şekildedir: Nöbet görevi okulda denetimi sağlayarak okul işleyişine katkı sunmaktadır. Bununla beraber denetim sorumluluğunun öğretmende olması, öğretmenin yetkilerini tam olarak bilmemesi, ders yoğunluğu ve okul giriş- çıkış saatleri ile ilgili kurala sadık kalınmaması denetim konusunda sorun yaratmaktadır.

4.2.2.Öğretmenlerin Güvenlik Alt Temasına İlişkin Görüşleri

Uygulamanın güvenlik alt temasında tartışma ve kavgalar, kaza ve yaralanmalar kodları oluşturulmuştur.

Güvenlik alt temasındaki katılımcı görüşleri incelendiğinde; 10 katılımcı nöbet uygulamasının güvenliği sağladığını düşünmektedir. Bununla birlikte 5 katılımcı nöbet görevinin güvenliği sağlamadığını belirtmiştir. 5 katılımcı ise güvenliğin nöbet görevi ile 'kısmen' sağlandığını düşünmektedir. Güvenlik alt temasına ilişkin 11 katılımcı kavgalar ve tartışmaların nöbetçi öğretmen tarafından önlenemediğini dile getirmiştir. 9 katılımcı ise büyük okullarda nöbetçi öğretmenin her noktaya hakim olmasının mümkün olmadığını bu yüzden öğretmenin uzak olduğu noktalarda tartışma ve kavgaların çıktığını belirtmektedir. Yine kaza ve yaralanmalarda da 9 katılımcı alınan önlemleri yeterli görmekte kalan 11 katılımcı bu önlemlerin fazla işe yaramadığını düşünmektedir. Öğretmenlerin güvenlik alt temasında ilişkin verdikleri cevaplar tablo 4. 6'da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. *Güvenlik Alt Temasına Ait Kodlar*

Kodlar	Engelliyor	Engellemiyor
Tartışma ve Kavgalar	Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö9,Ö10,Ö13,Ö15,Ö17,Ö19,Ö20	Ö1,Ö2,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö14,Ö16,Ö18
Kaza ve Yaralanmalar	Ö3,Ö6,Ö9,Ö10,Ö13,Ö15,Ö17,Ö19,Ö20	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö14,Ö16,18

Güvenlik alt temasına ait bazı olumsuz öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Nöbet görevinin güvenliği sağladığını düşünmüyorum. Genelde biz olumsuz bir olay olduktan sonra müdahale edebiliyoruz. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1)

Nöbet sırasında sürekli etrafı gözlemliyorum fakat olumsuz bir olayın çıkmasına engel olamıyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 2)

Nöbetçi olduğum katta tek başıma nöbet tutuyorum. Aynı anda birden fazla sınıfa müdahale edemediğim için zaman zaman olumsuz olaylar yaşanabiliyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7)

Nöbeti bence başka bir görevli yapmalı. Çünkü güvenliğin sağlanmasında öğretmen yetersiz. Okulumuz çok kalabalık olduğu için olumsuz olayların olmasını önlemek imkansız. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11)

Nöbet görevi kaza ve yaralanmaları önleyemez. Ne kadar önlem alınsa da görünmez kazalar oluyor. Belki sadece bir nebze engellenebilir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 16)

Nöbet tuttuğum koridorda 10 sınıf var. Güvenliği ve kontrolü sağlamam mümkün değil. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18)

Güvenlik alt temasına ait bazı olumlu öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Nöbet görevinin güvenliği sağladığını düşünüyorum. Öğrenciler koridorda ya da bahçede öğretmeni görünce çekiniyor, davranışlarına bir çekidüzen veriyorlar. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 3)

Nöbet görevi sayesinde öğrencilerin koridorda koşup yaralanmalarının önüne geçilmektedir. Ayrıca okul araç-gereçlerinin korunması da sağlanır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10)

Nöbet görevi okulda fiziksel olarak oluşabilecek sıkıntıları önlemektedir. Gerekli tedbir alınır olumsuz olayların önüne geçmek mümkün olur. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 17)

Öğrenci, nöbetçi öğretmeni görünce kendine çekidüzen vermeye çalışıyor. Görmese de öğretmenin orada bulunuyor olması öğrenciyi frenliyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20)

4.2.3.Öğretmenlerin İş Bölümü Alt Temasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Uygulamanın iş bölümü alt temasında zaman ve yetki kodları oluşturulmuştur. Katılımcıların tamamı okul işleyişinde nöbetçi öğretmen uygulamasının iş bölümüne olumlu katkı yaptığını belirtmişleridir. Katılımcılar, nöbetçi öğretmenin okul idaresinin ve derse girecek öğretmen arkadaşlarının işini kolaylaştırdığını, işleyişte zaman kaybını önlediğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin iş bölümü alt temasına ilişkin verdikleri cevaplar tablo 4. 7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. İş bölümü Alt Temasına Ait Kodlar

Kod	Olumlu	Olumsuz
Zaman	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20	-
Yetki	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20	-

İş bölümü alt temasına ait bazı olumlu görüşler şu şekildedir:

Nöbetçi öğretmen sayesinde derse girdiğimizde sınıfı ders için hazırlanmış halde bulabiliyoruz. Çünkü bazı durumlarda derse girdikten sonra da bir kargaşa oluşabiliyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10)

Nöbetçi öğretmen boş geçen dersin yoklamasını alarak öğrencileri ödevlendiriyor. Yine nöbetçi öğretmenin dersi boş ise dersi boş olan sınıfın dersine girebiliyor. Bu da hem idarenin işini kolaylaştırıyor hem de güvenliği sağlıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12)

Okula gelen birçok ziyaretçi var. Bu ziyaretçiler önce nöbetçi öğretmenle iletişim kuruyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 14)

Nöbetçi öğretmen, idarenin okulda bulunmadığı zamanlarda, resmi işlemler dışında, yetki sahibi oluyor. Bu da okul idaresinin işlerini hafifletiyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 19)

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Öğretmenlere göre okul nöbeti uygulamasının öğrenci, öğretmen ve okul açısından ne gibi olumsuz yönleri vardır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu tema altında üç alt tema oluşturulmuştur. Bu alt temalar; öğrenci açısından, öğretmen açısından, okul açısından olmak üzere incelenmiştir.

Tablo 4.8. *Olumsuz Yönler Temasına Ait Alt Temalar ve Kodlar*

Tema	Alt Tema	Kodlar
Olumsuz Yönleri	Öğrenci Açısından	Gözetlenme Hissi Okuldan Soğuma Olumsuz Yönü Yok
	Öğretmen Açısından	Sorumluluk Yorgunluk ve Stres Performans Düşüklüğü
	Okul Açısından	Sorumluluk Öğretmen- İdareci Çatışması Olumsuz Yönü Yok

4.3.1. Öğretmenlerin Öğrenci Açısından Alt Temasına Ait Görüşleri

Öğrenci açısından alt temasında okuldan soğuma, sürekli gözetlenme hissi ve olumsuz yönü yok kodları oluşturulmuştur. Öğretmenlerin, öğrenci açısından alt temasına ilişkin verdikleri cevaplar tablo 4.9’ da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. *Öğrenci Açısından Alt Temasına Ait Kodlar*

Kodlar	Olumlu	Olumsuz
Gözetlenme Hissi	-	Ö2,Ö3,Ö7,Ö8,Ö10,Ö14,Ö18,Ö20
Okuldan Soğuma	-	Ö3,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö18
Olumsuz Yönü Yok	Ö1,Ö4,Ö5,Ö6,Ö11,Ö12,Ö13, Ö15,Ö16,Ö17,Ö19	-

Öğrenci Açısından alt temasına ait bazı olumsuz görüşler şöyledir:

Okul kalabalık olduğu için gözüm sürekli öğrenciler üzerinde bu yüzden öğrenciler gözetlendiklerini hissediyor, öğrencilerle aramızdaki ilişki zedeleniyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen3)

Bazen, bağırdığım için öğrencilerin beni sevmediği hissine kapılıyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7)

Teneffüslerde sınıf kapıları daima açık olmalı. Bazen öğrenciler gözetlendiklerini düşünüp kapıları kapatıyorlar. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 8)

Teneffüs zamanı bahçede top oynamak yasak. Oynayan çocukların toplarını alıyoruz, onlara sesimizi duyurmak içi bağıyoruz. Bu durum öğrenciyi okuldan soğutuyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen10)

Nöbet esnasında çocuklar devamlı kontrol altında tutulmalı bu yüzden sürekli onları gözetliyoruz. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18)

Bazı öğretmenler nöbet uygulamasının öğrenci açısından olumsuz herhangi bir yönü bulunmadığını belirtmişleridir. Nöbet uygulamasının öğrenci açısından olumsuz bir yönü olmadığını belirten öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Öğrenciler için nöbet tutuyor onların güvenliğini sağlıyoruz. Bu yüzden öğrenci açısından olumsuz bir yönü yoktur. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 4)

Öğrenciler teneffüste çok hareketli her an bir kaza, yaralanma olabilir. Nöbet uygulaması onların yararına bir uygulama.(Görüşme Kaydı: Öğretmen 13)

Nöbetim sırasında öğrencilerle sohbet ediyoruz. Ders dışı konularda konuşabiliyoruz. Bu yüzden öğrenci açısından faydalı bir uygulama. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 15)

Gece nöbetinde öğrencilerin yanında oluyoruz. Onları kontrol ediyoruz ki bir aksilik yaşanmasın. Bunu bilen öğrenci kendini güvende hissediyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 17)

4.3.2.Öğretmenlerin Öğretmen Açısından Alt Temasına Ait Görüşleri

Öğretmenler, nöbet uygulamasının öğretmen açısından alt teması ile ilgili yorgunluk, stres, performans düşüklüğü kodlarını oluşturmuşlardır. Öğretmenlerin öğretmen açısından alt temasına ilişkin verdikleri cevaplar tablo 4.10’da gösterilmiştir.

Tablo 4.10. Öğretmen Açısından Alt Temasına Ait Kodlar

Kodlar	Olumlu	Olumsuz
Sorumluluk	-	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20
Yorgunluk ve Stres	-	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20
Performans Düşüklüğü	-	Ö1,Ö2,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20

Öğretmenler, nöbet uygulamasının öğretmen açısından alt teması ile ilgili olarak nöbet günü yaşanan olumsuz durumlardan birinci derecede sorumlu kişi tutulmalarını doğru bulmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar gün içerisinde gerek üstlendikleri görev, gerekse bu görevin sorumluluğundan ötürü strese girdiklerini, ayrıca dersleri ile ilgili olarak performans düşüklüğü yaşadıklarını dile getirmişleridir. Öğretmen açısından alt temasına ait öğretmen görüşlerinin bazıları şunlardır:

Öğretmenler üzerinde büyük bir stres yaratıyor. Bu öyle bir stres ki nöbet gününden bir önceki gece başlayıp nöbet görevi bitene kadar devam eder. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 4)

Nöbetimin olduğu gün 9 saat derse giriyorum. Bu ciddi bir yorgunluk. Ayrıca ders işleyişimi de engelliyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7)

Yaşanan her olumsuz olayın faturasının nöbetçi öğretmene çıkarılması, öğretilmekte bıkkınlığa neden olmaktadır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9)

Gece nöbeti başlı başına stres. Nöbet tuttuktan sonra ertesi gün yine okulda dersim var. Böyle olunca yorgunluk da geçmiyor. İster istemez derste performansım düşüyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 17)

40 dakika konuşmaktan boğazı şişmiş bir öğretmen, bir de teneffüste 10 dakika bu durum devam ediyor. Nöbet tuttuğum günün akşamı boğaz ağrım hiç geçmiyor (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20)

4.3.2. Öğretmenlerin Okul Açısından Alt Temasına Ait Görüşleri

Okul açısından alt temasına ait, sorumluluk, öğretmen –idareci çatışması, olumsuz yönü yok kodları oluşturulmuştur. Öğretmenlerin okul açısından alt temasına ilişkin verdikleri cevaplar Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Tablo 4.11 Okul Açısından Alt Temasına Ait Kodlar

Kodlar	Olumlu	Olumsuz
Sorumluluk	-	Ö3,Ö6,Ö8,Ö12,Ö16,Ö17,Ö19
Öğretmen –İdareci Çatışması	-	Ö6,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13,Ö16,Ö17
Olumsuz Yönü Yok	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö7,Ö9,Ö10,Ö14,Ö15,Ö18,Ö20	-

Okul açısından alt teması altında, öğretmenler nöbet uygulamasının okula ciddi bir sorumluluk yüklediğini, öğretmen ve idareyi bazı durumlarda karşı karşıya bıraktığını söylemişlerdir. Bazı öğretmenler ise bu uygulamanın herhangi bir olumsuz yönü bulunmadığını belirtmişleridir. Sorumluluk ve öğretmen–idareci çatışmasına ilişkin öğretmen görüşleri şöyledir:

Okul araç gereçlerinden dolayı meydana gelen kaza ve yaralanmalarda ilk önce sorumlu tutulacak birim okul idaresi. Resmi işler dışında bu durumla da ilgilenmek zorunda olması bence olumsuz bir durum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 3)

Bazı durumlarda öğretmenler ile yaşanan iletişimsizlik çatışmalara neden oluyor (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11)

Nöbet kuralları ile ilgili idare ile sorun yaşanabiliyor (Görüşme Kaydı: Öğretmen 13)

Bazı öğretmenler nöbet uygulamasının okul açısından herhangi bir olumsuzluk taşımadığını belirtmişlerdir. Nöbet uygulamasının okul açısından olumsuz bir yönü olmadığını belirten öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Okul idaresi sorumluluğun önemli kısmını nöbetçi öğretmene bıraktığı için herhangi bir sorumluluğu yok. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 5)

Uygulamanın okul açısından olumsuz bir yönü olduğunu düşünmüyorum. Aksine katkısı var. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10)

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Öğretmenlerin, nöbet tutma konusunda sahip oldukları donanım hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt probleme yönelik bulgular incelendiğinde verilerin üç alt tema altında toplandığı görülmüştür. Bu alt temalar; ilk yardım, mesleki tecrübe, olaylara müdahale olmak üzere incelenmiştir.

Tablo 4.12. *Donanım Temasına Ait Alt Temalar ve Kodlar*

Tema	Alt Tema	Kod	f
Donanım	İlk Yardım	Yeterli	8
		Yeterli Değil	12
	Mesleki Tecrübe	Yeterli	15
		Yeterli Değil	5
		Olaylara Müdahale	Yeterli
	Yetersiz		7

4.4.1. Uygulamada Öğretmenlerin İlk Yardım Alt Temasına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılım sağlayan 20 katılımcının 12 tanesi okul nöbet uygulamasında ilk yardım ile ilgili yeterli donanıma sahip olmadıklarını söylerken 8 katılımcı bu konuda aldıkları eğitim sayesinde yeterli donanıma sahip olduklarını dile getirmişlerdir. İlk Yardım alt temasına ilişkin bulgular tablo 4.13’te verilmiştir.

Tablo 4.13. *İlk Yardım Alt Temasına Ait Kodlar*

	Yeterli	Yeterli Değil
Görüş Bildiren Öğretmenler	Ö3,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö15,Ö16,Ö17	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö18,Ö19,Ö20
Frekanslar	8	12

Okul nöbet uygulamasında ilk yardım konusunda yeterli donanıma sahip olmadığını düşünen öğretmenler ilk yardım eğitimi almadıklarını ya da bu eğitimi meslek hayatlarında sadece birkaç kez aldıklarını dolayısıyla yeterli bilgiye sahip olmadıklarını söylemektedirler. Öğretmenler basit yaralanma durumlarında öğrencilere yardımda bulduklarını fakat nöbet geçirme, bayılma ya da ciddi yaralanmalarda nasıl müdahale etmeleri gerektiğini tam anlamıyla bilemediklerini söylemektedir. Öğrencilerin sağlık sorunlarına ilişkin acil yardımlarda soğukkanlı olamadığını söyleyen öğretmenler de bulunmaktadır. İlk yardım uygulaması konusunda yeterli donanıma sahip olmadığını söyleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Rutin bir şekilde devam eden nöbet görevinde ufak tefek yaralanmalarda sorun yaşamıyorum fakat ciddi yaralanmalarda kendimi yeterli bulmuyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 4)

İyi bir ilk yardım bilgisine sahip değilim. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10)

İlk yardım eğitimi aldım fakat bildiklerimin çoğunu unuttuğum için bu konuda kendimi yeterli bulmuyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12)

Okul nöbet uygulamasında ilk yardım konusunda yeterli donanıma sahip olduğunu söyleyen öğretmenler bu konuda eğitim aldıklarını söylemişlerdir. Yine de alınan eğitimin her sene tekrarlanması gerektiğini belirtmektedirler. İlk yardım uygulaması konusunda yeterli donanıma sahip olduğunu söyleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

İlk yardım konusunda eğitim aldığım için bu konuda kendimi yeterli buluyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7)

İlk yardım ve acil müdahale konusunda soğukkanlıyım. Eğitim aldığım için de yeterli olduğumu düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9)

4.4.2. Uygulamada Öğretmenlerin Mesleki Tecrübe alt temasına İlişkin Görüşleri

Mesleki Tecrübe alt teması incelenecek olursa 20 katılımcı öğretmenin 15 tanesi okul nöbet uygulamasında mesleki tecrübeleri sayesinde yeterli donanıma sahip olduklarını söylerken 5 katılımcı mesleki tecrübelerinin yetersizliğinden dolayı nöbet görevinde yeterli donanıma sahip olmadıklarını dile getirmiştir. Mesleki tecrübe alt temasına ilişkin bulgular Tablo 4.14’te verilmiştir:

4.14. Mesleki Tecrübe Alt Temasına Ait Kodlar

	Yeterli	Yeterli Değil
Görüş Bildiren Öğretmenler	Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö13,Ö14, Ö15,Ö16,Ö17,Ö19,Ö20	Ö1,Ö4,Ö11,Ö12,Ö18
Frekanslar	15	5

Okul nöbet uygulamasında yeterli tecrübeye sahip olduğunu düşünen öğretmenler, öğretmenlik mesleğinde yeterli mesleki tecrübeyi kazandıklarını, öğrenci psikolojisinden anladıklarını ve öngörü yeteneğine sahip olduklarını söylemektedirler. Mesleki tecrübe konusunda yeterli donanıma sahip olduğunu söyleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Kıdem yılımdan dolayı yeterli tecrübeye sahip olduğumu düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 3)

Kalabalık okullarda uzun zamandır nöbet görevi yapıyorum. Bu konuda yeterli tecrübeye sahibim. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 15)

Okul nöbet uygulamasında yeterli tecrübeye sahip olmadığını düşünen öğretmenler gelişebilecek olumsuz olayları öngöremediklerini her an farklı bir durumla karşı karşıya kalılabileceğini düşündüklerini dile getirmişlerdir. Yine kalabalık okullarda nöbet tutmayan öğretmenler kalabalık okullarda tecrübe konusunda yetersiz kalacaklarını düşünmektedirler. Mesleki tecrübe konusunda yeterli donanıma sahip olmadığını söyleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Okul kalabalık olduğu için nerede ne yaşanacağını kestiremiyorum. Bu konuda yeterli tecrübem yok. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1)

Meslekte 5. yılım. Henüz yeteri kadar tecrübe edindiğimi düşünmüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen11)

Daha önce küçük okullarda çalıştığım için yeterli tecrübeye sahip değilim. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18)

4.4.3. Uygulamada Öğretmenlerin Olaylara Müdahale alt temasına İlişkin Görüşleri

Olaylara Müdahale alt teması incelenecek olursa 20 katılımcı öğretmenin 13 tanesi okul nöbet uygulamasında olaylara müdahale etme konusunda yeterli donanıma sahip olduğunu söylerken 7 katılımcı olaylara müdahale konusunda yetersiz kaldığını dile getirmiştir. Olaylara Müdahale alt temasına ilişkin bulgular tablo 4.15'te verilmiştir.

4.15. Olaylara Müdahale Alt Temasına Ait Kodlar

	Yeterli	Yeterli Değil
Görüş Bildiren Öğretmenler	Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö14,Ö15,Ö16, Ö17,Ö20	Ö1,Ö4,Ö11,Ö12,Ö13,Ö18, Ö19
Frekanslar	13	7

Okul nöbet uygulamasında olaylara müdahale konusunda yeterli donanıma sahip olmadığını düşünen öğretmenler öğrenciler arasında gelişen fiziksel ya da sözlü sataşmaları önleme ve ayırma konusunda yeterli donanıma sahip olmadıklarını, öğrenciyi telkin etme yöntemlerinin de öğretmenlere öğretilmesi gerektiğini söylemektedir. Olaylara müdahale konusunda yeterli donanıma sahip olmadığını söyleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Öğrenciler arasındaki şakaşmalar bir anda alevlenebiliyor. Olayı büyümeden önleme noktasında kendimi yeterli bulmuyorum (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11)

Olumsuz öğrenci davranışları ile karşılaştığımızda vermemiz gereken doğru tepki nedir, sorusu bende bazen olaylara müdahale ederken kararsız kalmama neden oluyor (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12)

Okul nöbet uygulamasında olaylara müdahale konusunda yeterli donanıma sahip olduğunu düşünen öğretmenler gelişen olumsuz olayları önlemede öğrenciler üzerinde etkili olduklarını, doğru yönlendirmelerde bulduklarını ve olaya zamanında müdahale ettiklerini söylemişlerdir. Olaylara müdahale konusunda yeterli donanıma sahip olduğunu söyleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Okulda genellikle benzer olaylar yaşanıyor. Bunlara doğru yerde ve doğru zamanda tepki verdiğimi düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9)

Öğrencilere empati ile yaklaşmanın büyüyecek olayların önüne geçeceğini düşünerek hareket ediyorum. İletişim kurmada sıkıntı çekmediğim için doğru müdahalelerde bulunabiliyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20)

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemini “Okul nöbeti uygulamasının daha etkili olabilmesine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Katılımcı 20 öğretmenin tamamı okul nöbet uygulamasının daha etkili olabilmesine ilişkin önerilerde bulunmuşlardır. Bu tema altında üç alt tema oluşturulmuştur. Bu alt temalar; Milli Eğitim Bakanlığı, Okul İdaresi, Öğretmen olmak üzere incelenmiştir.

Tablo 4.16. Nöbet Uygulamasına Yönelik Öneriler

Tema	Alt Tema	Kodlar	f
Milli Eğitim Bakanlığı	Hizmet puanı verilmesi	Ö2,Ö10,Ö14,Ö15,Ö17	5
	Nöbet ücretinin artırılması	Ö3,Ö5,Ö9,Ö16,Ö18	5
	Nöbet görevi ile ilgili eğitimler	Ö7,Ö12,Ö19	3
	Yardımcı personelin bulunması	Ö4,Ö8,Ö11,Ö13,Ö20	5
Okul İdaresi	Nöbet süresindeki değişiklikler	Ö1, Ö6	2
	Ders programının öğretmenin nöbetine göre düzenlenmesi	Ö4,Ö5,Ö10,Ö15	4
	Sadece öğretmenlerin sorumlu tutulmaması	Ö1,Ö7,Ö14,Ö18,Ö20	5
	Nöbetçi öğretmenin kontrol edilmesi	Ö6,Ö9,Ö11,Ö19	4
Öğretmen	Nöbet yerinde birden fazla öğretmen görevlendirme	Ö2,Ö3,Ö8,Ö12,Ö13	7
	Dikkatli davranma	Ö1,Ö5,Ö7,Ö9,Ö13, Ö14,Ö16, Ö18,Ö20	9
	Kurallara uyma	Ö2,Ö8,Ö10,Ö11,Ö15,Ö19	6
	Öğrencilerle iletişimi güçlendirme	Ö3,Ö4,Ö6,Ö12,Ö17	5

Nöbet uygulamasının daha etkili hale getirilmesine ilişkin öneriler; Milli Eğitim Bakanlığı ile ilgili olanlar, okul idaresi ile ilgili olanlar ve öğretmenlerle ilgili olanlar olmak üzere üç temada toplanmaktadır.

Nöbet uygulamasının daha etkili olabilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanlığının yapabilecekleri ile ilgili öneriler şu şekildedir:

Öğretmenlere hizmet puanı verilmesi(f=5), nöbet karşılığı verilen ücretin artırılması (f=5), nöbet uygulamasıyla ilgili hizmet içi eğitim ya da seminer verilmesi(f=3),nöbet sürelerinin kısaltılması ya da iki farklı güne bölünmesi (f=5), nöbet görevi için öğretmen dışında bir görevlinin görevlendirilmesi (f=2)

Öğretmenlerden bazıları nöbet görevi karşılığında hizmet puanı verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları şunlardır:

Nöbet tutan öğretmene hizmet puanı verilmesi öğretmenin motivasyonunu artırır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 15)

Hizmet puanı nöbet tutmak konusunda öğretmeni hevesli hale getirecektir.(Görüşme Kaydı: Öğretmen 17)

Katılımcıların nöbet görevinin ücretinin artırılmasını belirten ifadeleri şu şekildedir:

Nöbet uygulamasında öğretmen en büyük sorumluluğu alıyor. Bu yüzden verilen ücretin artırılması gerekli.(Görüşme Kaydı: Öğretmen 9)

Öğretmen öğrenciyi servisten alıyor, servise bindiriyor. Öğle yemeğinde başlarında bekliyor. Hatta personel azsa yemek dağıtıyor. Tüm bunlar göz önünde bulundurulursa aldığı ücreti az buluyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18)

Nöbet ücreti öğretmeni tatmin edici olursa bu konuda olumlu sonuç alınacaktır (Görüşme Kaydı: Öğretmen 16)

Katılımcı öğretmenlerden bir kısmı verilecek hizmet içi eğitimin ya da seminerin nöbet uygulamasını daha etkili hale getireceğinin düşünmektedir. Bu konuda görüşlerden bazıları şu şekildedir:

Öğretmenlere verilecek ilk yardım eğitiminin yanı sıra idareci ve okul personelini de kapsayacak iş güvenliği eğitimi nöbet uygulamasını etkili kılacaktır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12)

Öğretmenlere nöbette yaşanabilecek sorunlarla ilgili seminer verilmesi etkili olacaktır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 19)

Katılımcılar ayrıca nöbet uygulamasının iki farklı güne bölünmesinin ya da belli saatleri kapsayacak şekilde dönüşümlü hale getirilmesinin nöbet görevini daha etkili kılacağını dile getirmişlerdir. Bu konudaki görüşler şu şekildedir:

Nöbet görevini tüm gün tutmak yerine yarı zamanlı tutulacak şekilde planlamak öğretmenin yorulmasını engelleyeceği için görevi verimli hale getirecektir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1)

Nöbet görevi belirli teneffüslerle sınırlandırılabilir.(Görüşme Kaydı: Öğretmen 6)

Öğretmenler nöbet görevinin kendi uzmanlık alanları olmadığını, bu görevin görevlendirilecek güvenlik konusunda etkili bir personel tarafından tutulmasının doğru olacağını belirtmişlerdir. Bu konudaki görüşler şu şekildedir:

Öğretmenler güvenlik elemanı değildir. Bu yüzden en azından öğretmene yardımcı olacak görevliler, sadece bu işle ilgilenecek personelle bu iş düzene sokulabilir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 4)

Nöbet görevi öğretmene verilmemeli bu iş için özel olarak eğitilmiş personel alınmalıdır. (Görüşme Kaydı: Ö8)

Nöbet uygulamasında eğitim almış, donanımlı bir görevli olmalı. Öğretmen sadece belli konularda bu görevliye yardımcı olmalıdır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11)

Okul idaresinin yapması gerekenlerle ilgili öneriler; öğretmenlerin ders programının nöbetine göre düzenlenmesi (f=4), nöbet görevinden sadece öğretmenin sorumlu tutulmaması (f=5), nöbetçi öğretmenin takibinin yapılması (f= 4), nöbet yerine birden fazla öğretmenin görevlendirilmesi (f= 7) şeklinde oluşmuştur. Öğretmenlerin bu konu hakkındaki düşünceleri şu şekildedir:

Nöbetçi öğretmenin okula giriş- çıkış saatleri, nöbet yerinde bulunup bulunmadığı okul idaresi tarafından takip edilmelidir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9)

Nöbetçi öğretmen kalabalık okullarda bahçede ve koridorlarda olan tüm olumsuz olaylardan sorumlu tutulmamalıdır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20)

Kalabalık okullarda nöbet tutulan yerde birde fazla öğretmen görevlendirilmelidir. (Görüşme Kaydı: Öğretme 13)

Nöbet görevi verilirken öğretmenin ders programı göz önünde bulundurulmalı, ders yoğunluğunun az olduğu güne verilmelidir. Bu konuda sene başı toplantısında karar alınarak ortak hareket edilebilir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 5)

Öğretmenlerle ilgili önerilerin alındığı öğretmen temasından dikkatli davranma (f= 9) ve kurallara uyma(f=6) ve öğrencilerle iletişimin güçlendirilmesi (f=5) alt temaları oluşturulmuştur. Bu temalardaki görüşler şu şekildedir:

Nöbet tutan öğretmen bağırdığında öğrenci ile tüm bağına koparıp atıyor. Bunun yerine öğrencilerle olumlu iletişim kurulmalı. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 6)

Yaşanan olumsuzluğun faturası öğretmene çıkartılır. O yüzden nöbet esnasında uyanık olunmalı. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9)

Nöbetçi öğreten zamanında nöbet yerinde olmalı ve kurallara uygun davranmalı. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10)

Nöbet kurallarının öğretmen kurulunda yazılı olarak öğretmenlerle paylaşılması öğretmenin kafasındaki belirsizliği giderecektir. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11)

Okul nöbeti ciddi sorumluluk isteyen bir iş. Öğretmenler görevlerini ihmal etmemeli ve son derece dikkatli davranmalı. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18)

Nöbetçi öğretmen kurallara sadık kalarak nöbet görevini yerine getirdiğinde bir sıkıntı yaşanmayacaktır. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 19)

BEŞİNCİ BÖLÜM: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Ortaokul öğretmenlerinin nöbet uygulaması hakkındaki görüşlerinin incelendiği bu araştırmada okul nöbet uygulamasına ilişkin sorunlar incelenmiştir.

Araştırmada öncelikle ortaokul öğretmenlerinin okul nöbet uygulaması hakkındaki düşüncelerini metaforlar yoluyla nasıl kavramsallaştırdıkları ortaya konmuştur. Uygulamaya ilişkin görüşler dört ortak kategori (işleyiş şekli, yasal algı, olumsuz algı, karşılaşılan tehlikeler) altında toplanmıştır.

Nöbet görevini işleyiş şekline göre tanımlayan katılımcılar, bu görevini disiplin isteyen ve organize olunması gereken bir görev olarak tanımlamışlardır (destek, askeriye, devlet yönetimi). Nöbet görevini; yasal algı olarak ciddi yükümlülükleri bulunan bir görev diye tanımlayan katılımcılar bu görevi güç, çetin görev, sorumluluk metaforları ile belirtmişlerdir. En çok benzetim kurulan temalar ise olumsuz algı ve karşılan tehlike temalarıdır. Katılımcılar nöbet görevini gerek yaşadıkları olumsuzluklar gerekse gözlemledikleri olaylar nedeniyle tehlikeli, kaygı verici, belirsizliklerle dolu bir görev olarak tanımlarken bu görevle ilgili aldıkları sorumluluğu ise gereksiz ve asıl görevlerine yük olarak görmekte ve bunu angarya iş, mecburi hizmet gibi metaforlarla tanımlamaktadırlar. Günay ve Özbilen (2014)'in yaptığı çalışmada da katılımcıların nöbet görevi ile ilgili olarak asıl görevlerinin kapsamına girmediğini belirttikleri görülmektedir.

Araştırmada katılımcılar okul nöbet görevinin az ya da çok okul işleyişine katkı sunduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşleri denetim, güvenlik ve iş bölümü temaları altında toplanmıştır. Tüm katılımcılar iş bölümü yapılmasının okul işleyişini olumlu yönde etkilediğini dile getirmektedir. Özellikle boş geçen derslerin takibi, temizlik ve hijyen kurallarının uygulanması, öğretmenlerin vaktinde derse girmesi, idarenin yokluğunda işlerin yürütülmesi gibi konularda nöbetçi öğretmenin denetimi işe yaramakta, okul işleyişini kolaylaştırmakta ve zamandan tasarruf ettirmektedir. Denetim ve güvenlik konusunda ise bazı katılımcılar nöbet görevinin yeterli düzeyde katkı sağlamadığını belirtmişlerdir. Katılımcılar nöbetçi öğretmenin güvenliği sağlamada önemli bir unsur olduğunu kabul etmekle beraber bu uygulamanın yeterli olmadığını belirtmektedirler. Kırıl ve Kepenekçi (2018)'nin yaptığı çalışma sonucunda da öğretmenlerin güvenliği sağlamada yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Turhan ve Turan(2012)'in yaptığı çalışma da benzer sonuçlar taşımaktadır. Katılımcılara göre alınan önlemlere rağmen özellikle kavga ve kazaların olmasının önüne tam anlamıyla geçilemeyeceği belirtilmiştir. Ayyıldız ve

Akın'ın yaptığı çalışmada bazı katılımcılar bu uygulamanın sadece günlük olağan sorunları önlemede etkili olabileceğini belirtilmiştir. Özbilen ve Günay (2014)'in çalışmasında da nöbet görevinin; kaza ve yaralanma ihtimalini azalttığı, okulda denetim oluşturmada, okul eşyalarının korunmasında ve okul idaresi ile velilere karşı yükümlülükleri yerine getirmede fayda sunduğu sonuçları bu çalışmayı desteklemektedir. Katılımcı öğretmenler güvenlik temasında tartışma ve kavgaların nöbetçi öğretmen tarafından önlenebileceğini dile getirirken, kaza ve yaralanmalarda nöbetçi öğretmenin yeterli olmadığı görüşündedirler. Eraslan (2008)'in yaptığı çalışmada kazaların en çok nöbetçi öğretmenlerin görevli olduğu teneffüs saatleri içinde meydana geldiğini belirmesi bu durumu destekler niteliktedir.

Araştırmada üçüncü olarak okul nöbet uygulamasının öğrenci, öğretmen ve okul açısından olumsuz yönleri ele alınmıştır. Araştırmaya katılan çoğu katılımcı uygulamanın öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkisi olmadığını belirtmiştir. Bu katılımcılar nöbet görevinin öğrenci güvenliğini sağlamak için uygulandığını bu yüzden öğrenciler açısından olumsuz bir algı oluşturmadığını dile getirmişlerdir. Ayyıldız ve Akın (2016)'ın öğretmenlerin nöbet algılarına ilişkin yaptığı çalışmada da öğretmenlerin nöbeti öğrencilerin güvenliğini sağlama olarak algıladıkları söylenmektedir. Yine Günay ve Özbilen(2018)'in çalışmasında güvenlik konusunda nöbetçi öğretmenlerin önemli olduğu saptanmıştır. Araştırmadaki 9 katılımcı ise nöbet uygulamasının öğrenciler üzerinde gözetlenme hissi oluşturduğunu ve okuldaki soğumalarına neden olduğunu belirtmişlerdir. Ayyıldız ve Akın (2016)'ın yaptığı çalışmada bu uygulamanın öğrenciler üzerinde kaygı, izlenme hissi ve baskı oluşturabileceğini belirtmesi bu çalışmayı desteklemektedir.

Araştırmada nöbet uygulamasının nöbet tutan öğretmenler açısından yarattığı olumsuzluklar sorumluluk, yorgunluk ve stres, performans düşüklüğü temaları altında toplanmıştır. Katılımcılar nöbet görevinin öğretmen üzerinde bedensel ve ruhsal açıdan olumsuz etkiler bıraktığını bu durumdan dolayı girdikleri derse yoğunlaşamadıklarını, derslerin verimli geçmediğini dile getirmişlerdir. Bazı katılımcılar okul idaresinin öğretmen yetersizliğinden ya da okulun kalabalık olmasından dolayı nöbet görevi dağılımı yaparken ders programını göz önünde bulundurmadıklarını dolayısıyla ders programının dolu olduğu günlerde de nöbet tutmak zorunda olduklarını dile getirmektedir. Gündoğdu ve Saracaloğlu (2015)'nin yaptıkları çalışmada da öğretmenler, derslerinin yoğun olduğu güne nöbet konulmamasını ya da derslerinin az olduğu günde nöbet tutmak istediklerini dile getirmektedir. Konu ile ilgili mevzuatta "Öğretmenlere, dersinin olmadığı veya en az bulunduğu gün veya günlerde nöbet görevi verilir." ifadesi yer almaktadır (MEB, 2009). Teneffüs saatlerinde hemen nöbet yerine giden öğretmen dersten çıkıp dinlenememekte, bu

durumun yarattığı yorgunluk da günün ilerleyen saatlerinde hem ders hem de nöbetteki performansına yansımaktadır. Nöbet tutan öğretmen girdiği dersler dışında çok fazla sorumlulukla baş başa bırakılmaktadır. Araştırmada bazı katılımcıların nöbet görev sorumluluklarını tam olarak bilmedikleri de ortaya çıkmıştır. Bu durum öğretmende strese ve daha fazla yorgunluğa sebep olmaktadır. Nöbet esnasında öğretmen nöbet tuttuğu bölümü denetlemeye ve disiplini sağlamaya çalışırken bir yandan da karşılaştığı olumsuz olaylarla uğraşmaktadır. Okula gelen ziyaretçileri yönlendirme ve boş geçen dersler de öğretmenlerin sorumlulukları arasında yer aldığı için yoğun geçen gün öğretmeni performans açısından zorlamaktadır. Yatılı okulda nöbet tutan öğretmenler ise yorgunluğun ertesi güne bile yansıdığını dile getirmektedirler. Ayyıldız ve Akın(2016)'ın yaptığı çalışmada da katılımcıların nöbet günü bedensel ve ruhsal yorgunluk yaşadıklarını belirtmesi bu çalışmayı desteklemektedir. Ayrıca yukarıda da değinildiği gibi öğretmenlerin nöbet sorumluluklarını bilmemeleri de ayrıca stres yaşamalarına neden olmaktadır. Günay ve Özbilen(2014)'in yaptıkları araştırmada katılımcıların nöbet konusunda yasal sorumluluklarının neler olduğunu bilmediği görülmesi bu araştırmayı desteklemektedir.

Araştırmada katılımcıların bir bölümü okul yöneticilerinin nöbet görevi ile ilgili bir sıkıntı yaşamadığını bunun nedeninin ise tüm sorumluluğu nöbetçi öğretmene yüklenmesinden kaynaklandığını dile getirmektedir. Bazı katılımcılar ise okul yönetiminin gerek fiziksel sorunlar gerekse velilerle yaşanan problemler açısından olumsuzluk yaşadığını belirtmiştir. Yine okul idaresinin nöbet görevi konusunda öğretmenlerle çatışma yaşadığı görülmektedir. Özellikle nöbet saatleri konusunda okul idaresi ve öğretmenlerin zaman zaman karşı karşıya geldiği tespit edilmiştir. Özmen ve Aküzüm (2010) de çalışmalarında okul idaresi ve öğretmenlerin zaman zaman karşı karşıya gelerek sorunlar yaşadığını ifade etmektedir. Yine nöbette öğretmenlere yüklenen sorumluluklar açısından okul yönetimi ile öğretmenler arasında çatışma yaşanmaktadır Kepenekçi (2004), okul idaresinin, nöbet görevini yerine getirmeyen öğretmenlerle ilgili yaptırım uygulamada zorluk yaşadığını ifade etmektedir. Gündoğdu ve diğeri (2015)'nin yaptığı çalışmada da okul idaresinin öğretmenleri birçok şeyden sorumlu tuttuğu sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlerin nöbet görevi konusunda kendilerini yeterli donanıma sahip bulup bulmadıkları hakkındaki bulguları incelediğimizde, katılımcıların genel olarak kendilerini yeterli bulduğunu fakat bazı katılımcıların ilkyardım ve olaylara müdahale konularında yetersiz olduklarını düşündüğünü tespit edilmiştir. Özellikle ilkyardım konusunda öğretmenler kendini yetersiz bulmakta ve bu konuda hizmet içi eğitim ve seminerler almak

istemektedirler. Dönmez(2001)'in yaptığı çalışmada okul yönetici, öğretmen ve personelinin okul güvenliğini sağlamaya yönelik hiçbir eğitim almadığına değinilmiştir. Yine Günay ve Özbilen (2014)'in araştırmalarında da öğretmenlerin ilk yardım eğitiminden geçmediği belirlenmiş olup öğretmenlerin ilk yardım konusundaki yetersizliğini desteklemektedir. Katılımcılar olaylara müdahale konusunda kendilerini yeterli görseler bile nöbet tutukları yerlerde her yere hakim olamadıkları için olaylara her zaman tam vaktinde müdahale edememektedirler. Erasalan ve Aycan (2008)'in okul kazalarını inceledikleri çalışmalarında da öğrencilerin başına gelen kazaların %47,1'inde ilk müdahaleyi arkadaşların yaptığı tespiti araştırmayı destekler niteliktedir.

Nöbet görevinin daha etkili olmasına yönelik Milli Eğitim Bakanlığının yapabilecekleri ile ilgili öğretmenlerin sunduğu öneriler; öğretmenlere hizmet puanı verilmesi, nöbet karşılığı verilen ücretin artırılması, nöbet uygulamasıyla ilgili hizmet içi eğitim ya da seminer verilmesi, nöbet sürelerinin kısaltılması ya da iki farklı güne bölünmesi, nöbet görevi için öğretmen dışında bir görevlinin görevlendirilmesidir. Günay ve Özbilen (2014)'in nöbet görevi ile ilgili yaptığı çalışmada da öğretmenlerin öğle arası ve sonrasında ara sıra nöbet tuttıkları bölgeleri tek ettikleri ya da oturarak nöbet tuttuklarının belirlenmesi araştırmadaki öneriyi destekler niteliktedir. Yine öğretmenlerin özellikle ilk yardım ve acil müdahale konusundaki yetersizlikleri alacakları hizmet içi eğitim ve seminerlerle desteklenmelidir. Turhan ve Turan (2012)'in okul güvenliği ile ilgili yaptığı araştırmada da nöbetçi öğretmenlerin okuldaki güvenliği sağlamada yetersiz olduğunu belirtmesi araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Okul idaresinin nöbet görevini daha etkili kılmasına ilişkin öğretmen önerileri; öğretmenlerin ders programının nöbetine göre ayarlanması, nöbet görevinden sadece öğretmenin sorumlu tutulmaması, nöbetçi öğretmenin takibinin yapılması, nöbet yerine birden fazla öğretmenin görevlendirilmesi şeklinde belirlenmiştir. Okul nöbetinin öğretmenin dersinin en az olduğu güne verilebilmesi MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde belirtilmiştir. Ayrıca okul idaresi öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının takibinden de sorumludur. Bu durum yine ilgili yönetmelikte belirtilmektedir. Yine nöbet yerinde birden fazla öğretmenin görevlendirilmesi okul idaresi tarafından uygulanmakla birlikte bazı okullarda öğretmen yetersizliğinden mümkün olmamaktadır.

Öğretmenlerin yapabilecekleri ile ilgili öneriler; dikkatli davranma, kurallara uyma ve öğrencilerle iletişimin güçlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin nöbet görevindeki sorumlulukları büyük ölçüde yerine getirdikleri

görülmektedir. Ancak nöbet görevi ile ilgili sorumluluklarının neler olduğunu tam bilmeyen ya da nöbet görevine girmediğini düşünerek bazı durumlara kayıtsız kalan öğretmenlerin de bulunduğu görülmektedir. Öğrencilerle olumlu bir iletişim kurarak ilişkilerin güçlendirilmesinin nöbet görevinde yaşanacak sıkıntıları bir nebze ortadan kaldıracığı düşünülmektedir. Günay ve Özbilen (2014)'in öğretmenlerin nöbet görevine ilişkin görüşlerini incelediği çalışmada da teneffüslerde öğrencilerle geçirilen zamanın olumlu bir öğrenci-öğretmen iletişimi sağladığı görüşü araştırma ile paralellik göstermektedir.

5.2.Öneriler

Bu çalışmada okul nöbetinde görev alan ortaokul öğretmenlerinin nöbeti uygulamasına ilişkin görüşlerini incelendi. Uygulamaya yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

- a. Nöbet görevinin ciddi bir sorumluluk olduğu, her türlü olumsuz durumdan nöbetçi öğretmenlerin sorumlu tutulduğu ve öğretmenlerin aldıkları bu sorumlulukla ilgili ciddi stres yaşadığı göz önünde bulundurularak öğretmenlere ödenmekte olan ek ders ücreti tekrar düzenlenebilir ya da bu konuda ek hizmet puanı verilebilir.
- b. Özellikle büyük ve kalabalık okullarda nöbet yerinde birden fazla öğretmenin nöbet tutması sağlanmalı, öğretmen kadrosunun yetersiz kaldığı durumlarda eğitim almış yardımcı personel, öğretmenlere yardımcı olmak için görevlendirilmelidir.
- c. Gün içerisinde okulda ders anlatarak hem bedensel hem de ruhsal açıdan yorgunluk yaşayan öğretmenlerin aynı gün verimli bir şekilde nöbet tutması mümkün olmamaktadır. Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde yer alan esasa uygun olarak öğretmenlere derslerinin en az olduğu gün görev verilmeli. İlgili mevzuatın uygulanması için okul yönetiminin okul kurulunda ortak karar alması öğretmenlerle yaşanabilecek sorunları önleyebilir.
- d. Nöbet görevi öğretmenlerin birçok konuda bilgi sahibi olmasını gerektirmektedir. Olaylara acil müdahale edebilme ve iletişim becerisi nöbet görevindeki birçok sorunun önüne geçebilir. Bu yüzden Milli Eğitim Bakanlığı ilgili konularda öğretmenlere hizmet içi eğitim kursları veya seminer düzenleyebilir.

- e. Okul nöbet görevinin derslerin yoğun olduğu günlere verilmesi durumunda tüm gün nöbet tutmak yerine, nöbet görevi iki ayrı güne bölünerek hem öğretmenlerin yorulmasının hem de yaşanabilecek olumsuz olayların önüne geçilmiş olunabilir.
- f. Sabah saatlerinde okul birimlerini denetleyen nöbetçi öğretmen temizlik denetimi konusunda okul hizmetli personeli ile karşı karşıya getirilmemeli. Temizlik konusundaki denetim bu konuda görevli hizmetli kadrosuna bırakılmalıdır. Böylece personelle yaşanabilecek çatışma önlenir.

KAYNAKÇA

- Alacapınar, F.G. (2018) Öğretmen Adaylarının Bir Öğretmende Bulunması Gereken Mesleki Etik Değerler Konusundaki Görüşleri. *Ahi Evran Dergisi*,467-479
- Atik, S. (2016). *Akademik Başarının Yordayıcıları Olarak Öğretmene Güven, Okula Karşı Tutum, Okula Yabancılaşma ve Okul Tükenmişliği*. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ayyıldız, A. (2015) *Okul güvenliğinin sağlanmasında nöbetçi öğretmen uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Balcı, A. (2001). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. Ankara: PagemA Yayıncılık.
- Bayındır, N. (2015). Sınıf öğretmenlerinin okuldaki nöbet görevlerindeki öncelikli davranışları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 199- 205.
- Boztuğ, Ö. ve Akyol, B. (2015) İlkokullarda Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Güvenliği. *Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın*.
- Çığ, M.İ. (1996). Sümerli Ludingirra. İstanbul: Çağ Yayınları.
- Çınkır, Ş. (2004). Okulda etkili öğretmen-öğrenci ilişkisinin yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 161. 1. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/161/cinkir.htm>. Erişim tarihi: 01.06.2016.
- Eraslan, R. ve Aycan, S. (2008). *Bir ilköğretim okulu ikinci kademe öğrencilerinde okul kazası görülme sıklığının incelenmesi*. Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi, 2, (3), 8-18.
- Doğanay, A., Çuhadar, A., Sarı, M. (2004). Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenlerinin Demokrasi Anlayışlarına İlişkin Algularının Değerlendirilmesi. Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale.
- Dönmez, B. ve Güven, M. (2002). *Ortaöğretimde görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri*. Yaşadıkça Eğitim, 75(74), 60–64.
- Gülbaz, L. (2016). *İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Günay, G. ve Özbilen, F. M. (2014). *İlköğretim öğretmenlerinin okul nöbet görevleri üzerine bir değerlendirme*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10 (3), 64-78.
- Gündoğdu, K., Saracaloğlu, A. S., Altın, M. ve Üstündağ, N. (2015). *Okul nöbetlerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi: problemler ve öneriler*. İlköğretim Online, 14 (1), 276-294.

- Işık, H. (2004). Okul güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. Milli Eğitim Dergisi, 164. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/isik.htm adresinden 11.12.2015 tarihinde alınmıştır.
- Karakütük, K., Özbal, E. Ö. ve Sağlam, A. (2017). *Okul yönetiminde okul güvenliğini sağlamak için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen ve okul müdürlerinin görüşleri*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(3), 1214-1232.
- Kıral, B. ve Kepenekçi, Y.K.(2018) Nöbetçi Öğretmenlik Uygulamasının Çocuğun Güvenliğini Sağlamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,694-713
- MEB. (1964). Lise ve Ortaokullar Yönetmeliği. <http://mevzuat.meb.gov.tr>
- MEB. (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. <http://mevzuat.meb.gov.tr>
- MEB. (2003). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği <http://mevzuat.meb.gov.tr>
- Memduhoğlu, H.B. ve Taşdan, M. (2007). Okul ve öğrenci güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(34), 69-83.
- Oktay, A.(1995). Çocuk ve okul. İstanbul: Seha Neşriyet.
- Özer, N. ve Dönmez, B. (2013). *Güvenlik kameraları ve okul güvenliği: Bir ölçek geliştirme çalışması*. Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(3), 437-448.
- Özmen, F. ve Aküzüm, C. (2010). *Okulların kültürel yapısı içinde çatışmalara bakış açısı ve çatışma çözümünde okul yöneticilerinin liderlik davranışları*. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 2(2), 65-75.
- Sabancı, F. (2016). *Nöbetçi öğretmenlik uygulamasına ilişkin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Toprakçı, E., Bozpolat, E. Ve Buldur, S. (2010). “Öğretmen Davranışlarının Kamu Meslek Etiği İlkelerine Uygunluğu”. E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1 (2):35-50
- Turhan, M., ve Turan, M. (2012). *Ortaöğretim kurumlarında güvenlik*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 18(1), 121-142.
- Yaman, E. ve Ayar, N. (2009). Okul güvenliğine farklı bir yaklaşım: Okul polisi uygulaması. Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi, 2, 147-172.
- Yıldırım, A.ve Şimşek, H.(2021). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi

EKLER

Ek 1: “Öğretmenlerin Taşınmalı Eğitim Uygulaması Hakkındaki Görüşleri” Başlıklı Dönem Projesi İçin Hazırlanmış Görüşme Formu

Tarih ve saat:

Kişisel Bilgiler

A) Cinsiyet : Kadın ( ) Erkek ( )

B) Branş Grubu : Matematik-Fen Bilimleri ( ) Sosyal Bilimler-Dil-Din
Resim Müzik-Beden Eğitimi ( )

C) Eğitim Düzeyi : ( ) Lisans ( ) Lisansüstü ( )

D) Kıdem (Yıl) : ..... (Lütfen yazınız)

GİRİŞ:

Merhaba. Benim adım Candan AKSOY. Buldan ilçesi Dört Eylül FMŞE Ortaokulunda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Pamukkale Üniversitesi’nde Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tezsiz lisans öğrencisiyim. Bitirme projesi olarak ortaokul öğretmenlerinin okul nöbet görevine ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla bu görüşmeyi yapıyorum. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, okul nöbet uygulaması üzerine araştırma yapacak araştırmacılar için önem teşkil edeceğine inanıyorum. Bu nedenle sizin okul nöbet görevi hakkındaki görüşlerinizi öğrenmek istiyorum.

- Bana görüşme süresince söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.
- Başlamadan önce belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sorunuz var mı?
- İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Görüşme Soruları

1. Okul nöbetini hangi metaforla tanımlarsınız
2. Okul nöbet görevinin gerekliliği hakkında neler düşünüyorsunuz? Nedeniyle belirtiniz.
3. Okul nöbet görevinin okulun işleyişine ne gibi katkıları vardır?
4. Nöbet uygulamasının olumsuz yönleri nelerdir?
5. Nöbet sizce güvenliği sağlıyor mu?
6. Nöbet esnasında ne gibi olaylar yaşamaktadır?
7. Nöbet görevi konusunda kendinizi yeterli donanıma sahip buluyor musunuz?
8. Nöbet uygulamasının daha etkili olabilmesine yönelik öneriler nelerdir?

Ek 2: Araştırma Uygulama İzni

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-43325816
Konu : Anket Uygulama İzni

11/02/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 07.02.2022 tarihli ve 165074 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Candan AKSOY, "Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Nöbetine İlişkin Görüşleri" adındaki proje çalışmasına yönelik hazırlanmış anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Bolcazın ilçesinde bulunan ortaokullarda görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Ohurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
11/02/2022
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.I. / Sefa GELMİŞ-Şef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3e1e-193d-3d7e-9208-c655 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ